

Het kennis- en opleidingscentrum voor de mobiliteitsbranche

Monitor Onderwijs en Arbeidsmarkt

Mobiliteitsbranche 2009-2010

Monitor Onderwijs en Arbeidsmarkt Mobiliteitsbranche 2009-2010

Innovam Consult

Datum Maart 2010

Auteurs drs. Bella Makatini, drs. Jessica Spithoven, drs. Willem Sander van Dalssen, drs. Dominique Olvers

© Innovam 2010

Overname voor eigen gebruik is toegestaan onder bronvermelding.

Colofon

Het rapport Monitor Onderwijs en Arbeidsmarkt Mobiliteitsbranche 2009-2010 is een uitgave van Innovam

Tekst: drs. Bella Makatini, drs. Jessica Spithoven, drs. Dominique Olvers

Redactie: Innovam, afdeling Marketing & Communicatie

Vormgeving: Connexx Communications

Fotografie: Shutterstock & I-Stock

Alle gegevens zijn zo nauwkeurig mogelijk geactualiseerd tot op de dag van ter perse gaan.

Wijzigingen voorbehouden. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Maart 2010.

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
Inleiding	8
1 De mobiliteitsbranche in vogelvlucht	10
1.1 Bedrijvigheid mobiliteitsbranche	11
1.2 Groei en omvang mobiliteitsbranche	14
1.3 Kenmerken werknemers	16
1.4 Arbeidsmobiliteit	18
1.5 Leerbedrijven in cijfers	20
1.6 Trends in de mobiliteitsbranche	21
1.7 Onderzoeken mobiliteitsbranche	23
2 Onderwijscijfers	24
2.1 Onderwijscijfers vmbo	25
2.2 Leerlingen MVT in het mbo	25
2.3 Opleidingen bij ROC's	27
3 Stagebehoefte en stagebereidheid	28
3.1 Stagebehoefte en stagebereidheid	29
3.2 Type stageplaatsen	30
3.3 Prognose aantal aangeboden vmbo-stageplaatsen	30
3.4 Prognose aantal aangeboden mbo-stageplaatsen (BOL-leerlingen)	31
3.5 Voorkeur bedrijven voor duur stage	32
4 Vraag naar personeel	34
4.1 Behoeft aan nieuw personeel in de mobiliteitsbranche	35
4.2 Behoeft aan vakervaren personeel	36
4.3 Behoeft aan BBL-ers	40
4.4 Bijscholen van zittend personeel via een BBL-traject	43
5 Inkrimping van het personeelsbestand	44
5.1 Vrijwillige en gedwongen inkrimping van het personeelsbestand in het schooljaar 2008-2009	45
5.1.1 <i>Vrijwillig en gedwongen vertrek van vakervaren werknemers in het schooljaar 2008-2009</i>	46
5.1.2 <i>Vrijwillig en gedwongen vertrek van BBL-ers in het schooljaar 2008-2009</i>	47
5.2 Prognose inkrimping van het personeelsbestand in het schooljaar 2009-2010	48
5.2.1 <i>Prognose vertrek van vakervaren werknemers in het schooljaar 2009-2010</i>	49
5.2.2 <i>Prognose vertrek van BBL-ers in het schooljaar 2009-2010</i>	50
6 Conclusies: vraag en aanbod in de mobiliteitsbranche	54
6.1 Vraag vs aanbod in de mobiliteitsbranche	55
6.2 Crisis leidt tot daling van vacatures, leerwerkplekken en bijscholingsactiviteiten	56
6.2.1 <i>Situatie in de personenwagenbranche</i>	56
6.2.2 <i>Situatie in de bedrijfswagenbranche</i>	57
6.2.3 <i>Situatie in de tweewielerbranche (fiets, bromfiets en motorfiets)</i>	57
6.3 Arbeidsmarkt en BPV-perspectief	58
Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording	59

Samenvatting

Mobiliteitsbranche

De mobiliteitsbranche omvat alle bedrijven die actief zijn met verkoop, verhuur, onderhoud en reparatie van:

- personen- en bedrijfsauto's;
- caravans;
- aanhangwagens;
- scooters;
- fietsen;
- motor- en bromfietsen.

Ook takel- en bergingsbedrijven, tankstations en autowasbedrijven horen bij de branche. In totaal gaat het om bijna 12.000 bedrijven.

Crisis leidt tot daling van het aantal vacatures, leerwerkplekken en bijscholingsactiviteiten

De recente kredietcrisis heeft de autobranche hard geraakt. Er is ten opzichte van voorgaande jaren een forste daling van het aantal vacatures voor vakervaren personeel en BPV-plaatsen voor BBL-ers. De behoefte aan personeel (vakervaren en BBL-ers) en de mate waarin bedrijven van plan waren om zittend personeel bij te scholen stond centraal in het Vacatureonderzoek 2009 (Innovam, 2009). Het onderzoek is in de maanden juni en juli 2009 uitgevoerd onder 2.650 bedrijven in de mobiliteitsbranche. Uit het onderzoek bleek dat het aantal beschikbare BPV-plekken met maximaal 34% kon teruglopen. Maar ook de vacatures voor vakervaren personeel (-11%) en bijscholingsactiviteiten van zittend personeel (-24%) zouden fors dalen. De cijfers uit het Vacatureonderzoek hadden een belangrijke signaalfunctie, want er was in juli 2009 nog geen zicht op de daadwerkelijke instroom van BBL-ers in het schooljaar 2009-2010. Om inzicht te krijgen in de werkelijke instroom van BBL-ers zijn na 1 oktober de onderwijscijfers bij ROC's met een opleiding Motorvoertuigentechniek geïnventariseerd. Op die manier wordt inzichtelijk in welke mate de resultaten uit het Vacatureonderzoek realiteit zijn geworden.

In onderstaand overzicht zijn de gegevens op basis van de prognose in juli 2009 en de situatie in december 2009 naast elkaar gepresenteerd. In het rapport wordt dieper ingegaan op de behoefte per deelbranche en de onderwijscijfers van het schooljaar 2009-2010.

	Prognose juli 2009		Situatie december 2009	
	In %	In abs. aantallen	In %	In abs. aantallen
Daling aantal BBL-ers (alle leerjaren) t.o.v. vorig schooljaar			-9,3%	
Beschikbare BPV-plekken voor starters (leerjaar 1) t.o.v. vorig schooljaar	-34%	1.400	-12 tot -23%	1.500-1.675
Bijscholen zittend personeel via BBL-traject t.o.v. vorig schooljaar	-24%	1.955	-11 tot -22%	2.000-2.300
Vacatures voor vakervaren personeel t.o.v. vorig schooljaar	-11%	1.400		

Situatie in de personenwagenbranche

Autotechnicus (niveau 2)

- Op basis van de resultaten van het Vacatureonderzoek (Innovam, 2009) stijgt de behoefte aan vakervaren autotechnici met 15% ten opzichte van vorig schooljaar. In totaal gaat het om 195 vacatures;
- De vraag naar nieuwe BBL-ers zou, op basis van de resultaten van het Vacatureonderzoek, dalen met 16%. De behoefte aan bijscholing van zittende werknemers via een BBL-traject zou met 42% stijgen ten opzichte van voorgaand jaar, in totaal gaat het om 560 werknemers;
- Er zijn in het schooljaar 2009-2010 ca. 1.075 tot 1.125 BBL-ers in de opleiding autotechnicus ingestroomd. Dit aantal komt grotendeels overeen met de resultaten uit het Vacatureonderzoek.

Eerste autotechnicus (niveau 3)

- Het aantal vacatures voor vakervaren eerste autotechnici is gedaald met 14% (in totaal 480 vacatures);
- Op basis van het Vacatureonderzoek zou er sprake zijn van een grote daling (-46%) van het aantal nieuwe leerwerkplekken en het aantal beschikbare leerwerkplekken voor zittend personeel (-50%). Het aantal beschikbare BPV-plekken was in juli 2009 ca. 810;
- In totaal zijn ca. 1.000 tot 1.050 BBL-ers ingestroomd in de opleiding. Bedrijven hebben iets meer BPV-plekken aangeboden dan men in juli 2009 van plan was (810 beschikbare BPV-plekken).

Technisch specialist (niveau 4)

- De behoefte aan vakervaren technische specialisten (niveau 4) is met 70% teruggelopen;
- De vraag naar nieuwe BBL-ers zou op basis van het Vacatureonderzoek dalen met 50%. Het aantal zittende werknemers dat een BBL-opleiding tot technisch specialist zou gaan volgen, zou echter flink stijgen ten opzichte van het schooljaar 2008-2009 (in totaal 325);
- Er zijn ca. 300-350 BBL-ers ingestroomd in het schooljaar 2009-2010. Dit aantal komt grotendeels overeen met de resultaten uit het Vacatureonderzoek (in totaal 335 BPV-plekken, met name voor zittend personeel).

Serviceadviseur (niveau 3)

- De vraag naar vakervaren receptionisten/serviceadviseurs (in totaal 100) is gestegen ten opzichte van vorig jaar (67%). De behoefte aan nieuwe BBL-ers (in totaal 35) daalt met 50%;
- De instroom in de opleidingen (vooral aangeboden in de BOL-variant) is minimaal.

Situatie in de bedrijfswagenbranche

Het aantal kilometers in het goederenvervoer is landelijk sterk teruggelopen en deze daling treft de truckbranche hard. Uit de peiling in juli 2009 bleek dat 29% van de ondervraagde truckbedrijven komend schooljaar behoefte had aan nieuw personeel, dit was een daling van 35 procentpunten ten opzichte van vorig jaar.

Bedrijfsautotechnicus (niveau 2)

- Het aantal vacatures voor vakervaren medewerkers is gedaald met 38% (in totaal 25);
- Het aantal BPV-plekken voor startende BBL-ers zou, op basis van het Vacatureonderzoek, met 31% dalen (in totaal gaat het om 145 nieuwe BPV-plekken). Het aantal BPV-plekken voor bijscholing van zittend personeel bedroeg 130;
- Op basis van de instroomcijfers van ROC's blijkt dat in het schooljaar 2009-2010 tussen de 275 en 325 deelnemers zijn gestart met de opleiding. Dit is conform de resultaten uit het Vacatureonderzoek.

Eerste bedrijfsautotechnicus (niveau 3)

- Het aantal vacatures voor vakervaren personeel is gedaald met 32% (in totaal 75);
- Het aantal beschikbare BPV-plekken zou volgens het Vacatureonderzoek teruglopen met 43%. Dit zou zorgen voor 85 BPV-plekken voor starters en 115 BPV-plekken voor zittend personeel dat wordt bijgeschoold (in totaal 200 BPV-plekken);
- Op basis van de instroomcijfers van ROC's blijkt dat tussen de 300 en 350 deelnemers zijn gestart met de opleiding bedrijfsautotechnicus. Dit aantal ligt hoger dan de resultaten uit het Vacatureonderzoek (85 BPV-plekken voor starters en 115 BPV-plekken voor zittend personeel).

Technisch specialist bedrijfsauto (niveau 4)

- De behoefte aan vakervaren personeel is gelijk gebleven in vergelijking met vorig jaar;
- De behoefte aan nieuwe BBL-ers zou op basis van het Vacatureonderzoek dalen met 50%. Daarentegen waren veel bedrijven van plan om zittend personeel bij te scholen tot technisch specialist (+500%). In totaal ging het om 155 BPV-plekken;
- Op basis van instroomgegevens van ROC's is het aantal BBL-ers dat dit schooljaar is begonnen met de opleiding Technisch Specialist (50-75), lager dan de behoefte conform het Vacatureonderzoek (155).

Situatie in de tweewielerbranche (fiets, bromfiets en motorfiets)

(Brom)fietstechnici (niveau 2)

- Het aantal vacatures voor ervaren (allround) tweewielertechnici (niveau 2) stijgt dit schooljaar met 15%;
- De behoefte aan BBL-ers zou, op basis van Vacatureonderzoek, dalen met 22%, het aantal BPV-plekken ten behoeve van het bijscholen van zittend personeel zou dalen met 66%. Dit is met name te wijten aan de beperkte opleidingsmogelijkheden (tot niveau 2), terwijl bedrijven juist behoefte hebben aan hoger geschoold personeel (niveau 3);
- Op basis van de instroomgegevens van ROC's zijn ca. 250 tot 300 deelnemers gestart met een BBL-opleiding. Dit aantal komt overeen met de uitgesproken behoefte van bedrijven in juli 2009.

(Eerste) Motorfietstechnici (niveau 2/3)

- Het aantal vacatures voor vakervaren motorfietstechnici (niveau 2 en 3) daalde ten opzichte van vorig jaar met 13%;
- Volgens het Vacatureonderzoek zou de behoefte aan nieuwe BBL-ers afnemen met 13% en de bijscholingsactiviteiten van zittend personeel met 75%. Dit had te maken met recente reorganisaties in de branche;
- Op basis van de instroomgegevens van ROC's is het aantal deelnemers dat is ingestroomd iets hoger dan de resultaten van het Vacatureonderzoek aangeven. Het gaat hierbij echter om verschil van enkele tientallen.

Inkrimping van het personeelsbestand*Vrijwillig of gedwongen vertrek van personeel in het schooljaar 2008-2009*

Ruim een kwart (26%) van de bedrijven geeft aan dat er in het afgelopen jaar mensen vrijwillig of gedwongen vertrokken zijn uit de organisatie. In totaal zijn dit 4.300 werknemers, waarvan ca. 3.800 vakervaren werknemers en ca. 500 BBL-ers.

- De belangrijkste redenen waarom *vakervaren werknemers* in de werkplaats de organisatie het afgelopen jaar verlaten hebben, zijn vrijwillig vertrek (56%), slecht functioneren (14%) en het teruglopen van werkzaamheden (14%);
- Het vertrek van de vakervaren werknemers bij de sales, receptie en magazijn heeft vooral te maken met vrijwillig vertrek (resp. 36%, 39% en 35%) en teruglopende werkzaamheden (resp. 34%, 32% en 31%);
- De belangrijkste redenen waarom BBL-ers die in de werkplaats werkzaam waren, de organisatie hebben verlaten, zijn slecht functioneren (47%), vrijwillig vertrek (23%) en het teruglopen van werkzaamheden (15%).

Verwachte inkrimping van het personeelsbestand in het schooljaar 2009-2010

- 7% van de bedrijven verwacht dat in het schooljaar 2009-2010 personeel moet vertrekken of dat bestaande contracten niet verlengd kunnen worden. Dit percentage komt overeen met de cijfers van vorig jaar. In totaal gaat het om circa 840 werknemers: ca. 755 vakervaren werknemers en 85 BBL-ers. De werkplaats en de sales zijn de bedrijfsonderdelen waar naar verwachting de meeste werknemers het komende jaar moeten vertrekken;
- De redenen voor het vertrek van *vakervaren werknemers* uit de werkplaats zijn: teruglopende werkzaamheden (48%), pensioen (21%) en vrijwillig vertrek (16%). Ook bij de andere afdelingen wordt het teruglopen van werkzaamheden als belangrijkste reden genoemd (sales: 67%, receptie: 54%, magazijn: 56%);
- De belangrijkste redenen voor het vertrek van BBL-ers uit de werkplaats het komende schooljaar zijn het teruglopen van werkzaamheden (39%) of een slecht functionerende medewerker (32%).

Stagemogelijkheden in de mobiliteitsbranche

Vergeleken met vorig jaar is zowel de stagebehoefte (van 29% naar 25%) als de stagebereidheid (van 53% naar 44%) van bedrijven in de mobiliteitsbranche teruggelopen. Bedrijven bieden met name stageplaatsen aan voor de werkplaats (82%) of verkoop (9%).

Vmbo-stages

- Bedrijven in de mobiliteitsbranche stellen het komende schooljaar (2009-2010) ca. 1.900 stageplaatsen ter beschikking aan vmbo-ers. Het grootste aantal stageplaatsen wordt aangeboden voor de werkplaats;
- Bedrijven geven de voorkeur aan een stageduur van ca. 5 maanden gedurende ca. 3,5 dag per week;
- Wanneer het aantal aangeboden stageplaatsen (ca. 1.900) wordt vergeleken met het benodigde aantal stageplaatsen (ca. 4.500), blijkt dat er sprake is van een groot tekort aan stageplaatsen voor vmbo-ers.

Mbo-stages

- Bedrijven in de mobiliteitsbranche stellen het komende schooljaar (2009-2010) ca. 4.500 stageplaatsen ter beschikking stellen aan mbo-ers. Het grootste aantal stageplaatsen wordt aangeboden voor de werkplaats;
- Bedrijven geven de voorkeur aan een stageduur van ca. 8 maanden gedurende ca. 4 dagen per week;
- Wanneer het aantal aangeboden stageplaatsen (4.525) wordt vergeleken met het benodigde aantal stageplaatsen (ruim 5.600 in het schooljaar 2008-2009) blijkt dat het aantal aangeboden stageplaatsen te laag is om in de totale benodigde capaciteit (aantal mbo-ers) te voorzien.

Inleiding

Voor u ligt de Monitor Arbeidsmarkt en Onderwijsinformatie Mobiliteitsbranche 2009-2010. Uitgebracht door Innovam, het kenniscentrum voor de mobiliteitsbranche. In het rapport wordt een actueel beeld gegeven van ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt.

Doelstelling en onderzoeksvragen

De centrale doelstelling van de Monitor Onderwijs en Arbeidsmarkt 2009-2010 is inzicht verschaffen in vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Dit geldt voor vacatures voor gediplomeerde medewerkers, BPV-plaatsen voor BBL-leerlingen en stageplaatsen voor BOL-leerlingen.

De volgende onderzoeksvragen staan hierbij centraal:

- hoeveel en welke deelnemers moeten er opgeleid worden om tot voldoende gediplomeerde schoolverlaters te komen, die ook feitelijk de baanopeningen (opgevallen arbeidsplaatsen) kunnen bezetten?
- hoeveel BPV-plaatsen (en voor welke kwalificatie) moeten er beschikbaar gesteld worden om dit gewenste aantal deelnemers in de praktijk op te leiden?
- hoeveel stageplaatsen zijn er beschikbaar voor leerlingen die een BOL of een vmbo-opleiding volgen?

Voor wie?

Het rapport geeft ROC's en branche-instellingen inzicht in vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in de mobiliteitsbranche. Het geeft inzicht aan welke kwalificaties het bedrijfsleven behoefte heeft en hoe groot die behoefte is. Dit stelt instellingen voor het beroepsonderwijs in staat om leerlingen een duidelijk perspectief te bieden en tegelijkertijd in de behoefte van bedrijven te voorzien. Jongeren kiezen een opleiding die bij hen past qua interesse en competenties. Maar waar ook voldoende vraag naar is vanuit het bedrijfsleven, zodat leerlingen na hun opleiding ook daadwerkelijk een baan kunnen vinden in het beroep van hun keuze. Het levert dus input voor een bredere discussie rondom doelmatig opleiden.

De informatie biedt ook input voor beleidsmakers in de branche. Zeker in het kader van het in beeld brengen van de arbeidsmobiliteit. Het evenwicht tussen vraag en aanbod geeft namelijk aanleiding om bepaalde keuzes te maken in het jeugd- of instroombeleid binnen de branche. Moeten er extra inspanningen worden verricht om de instroom te bevorderen? Voor welke richtingen geldt dit en hoe ontwikkelt dit zich de komende jaren?

Inhoud van het rapport

In het rapport komen de volgende thema's aan bod:

- Kengetallen van de mobiliteitsbranche;
- Trends in de mobiliteitsbranche;
- Onderwijscijfers vmbo en mbo;
- Stagebehoefte en stagebereidheid van bedrijven;
- Vraag naar personeel;
- Bijscholen van zittend personeel;
- Inkrimping van het personeelsbestand;
- Vraag (behoefte bedrijven) versus aanbod (instroom leerlingen);
- Conclusies impact crisis op werkgelegenheid;
- Arbeidsmarkt- en BPV-perspectief.

Aanpak

Voor de onderdelen 'Kengetallen Mobiliteitsbranche' en 'Trends Mobiliteitsbranche' maakt Innovam gebruik van diverse bronnen, zoals het Kengetallenonderzoek van OOMT, cijfers van de BOVAG-ledenadministratie en eigen onderzoeken (Innovam). Ten behoeve van actuele onderwijscijfers combineert Innovam eigen onderzoek onder ROC's met de gegevens van CFI. Alle gegevens met betrekking tot de vraag naar personeel, het bijscholen van personeel, inkrimping van personeel en de stagebehoefte en stagebereidheid zijn gebaseerd op het Vacatureonderzoek Mobiliteitsbranche van Innovam (2009). Innovam voert dit onderzoek jaarlijks uit. Dit jaar hebben 2.650 bedrijven in de mobiliteitsbranche meegewerkt aan dit onderzoek (zie bijlage 1 voor meer informatie). Op basis van deze gegevens maakt Innovam de landelijke Monitor Onderwijs en Arbeidsmarkt en de regiorapporten: Innovam Regiocijfers.

Innovam Regiocijfers

Innovam Regiocijfers biedt per ROC-regio actuele regionale cijfers met betrekking tot:

- de behoefte aan nieuw personeel;
- het aantal opleidingsplaatsen (BBL) voor starters en zittend personeel;
- het aantal vacatures voor vakervaren gediplomeerd personeel;
- de stagebehoefte en -bereidheid van bedrijven;
- de voorkeur voor type stagiairs van bedrijven (stageduur en bedrijfs onderdeel);
- het aantal beschikbare stageplaatsen voor vmbo-ers en mbo-ers.

1. De mobiliteitsbranche in vogelvlucht

In dit hoofdstuk wordt een schets gegeven van de mobiliteitsbranche. Hierbij worden de belangrijkste kengetallen rondom (regionale) bedrijvigheid en arbeidsmobiliteit gegeven. Ook wordt stilgestaan bij de belangrijkste trends die de branche de komende jaren beïnvloeden.

Branche in Cijfers 2009-2010

Innovam brengt jaarlijks het boekje Branche in Cijfers uit. In dit boekje worden de belangrijkste cijfers van de branche en het onderwijs gepubliceerd. In maart 2010 verschijnt Branche in Cijfers 2009-2010, de nieuwe editie. Deze kunt u opvragen bij Innovam.

1.1 Bedrijvigheid mobiliteitsbranche

De mobiliteitsbranche omvat alle bedrijven die actief zijn met verkoop, verhuur, onderhoud en reparatie van:

- personen- en bedrijfsauto's;
- caravans, vouwwagens en kampeerauto's;
- tweewielers (fietsen, scooters, motor- en bromfietsen);
- aanhangwagens.

Ook takel- en bergingsbedrijven, tankstations en autowasbedrijven behoren tot de branche.

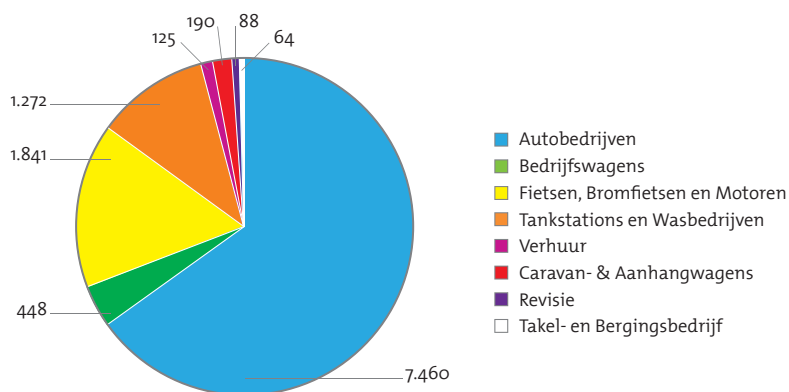
Onderverdeling bedrijven naar subbranche

De meerderheid van bedrijven in de mobiliteitsbranche is aangesloten bij OOMT en/of bij de branchevereniging BOVAG.

- OOMT heeft 11.729 aangesloten bedrijven (peildatum 1 mei 2009);
- BOVAG telt 10.818 leden verdeeld over de verschillende subbranches (BOVAG Ledenadministratie 2009).

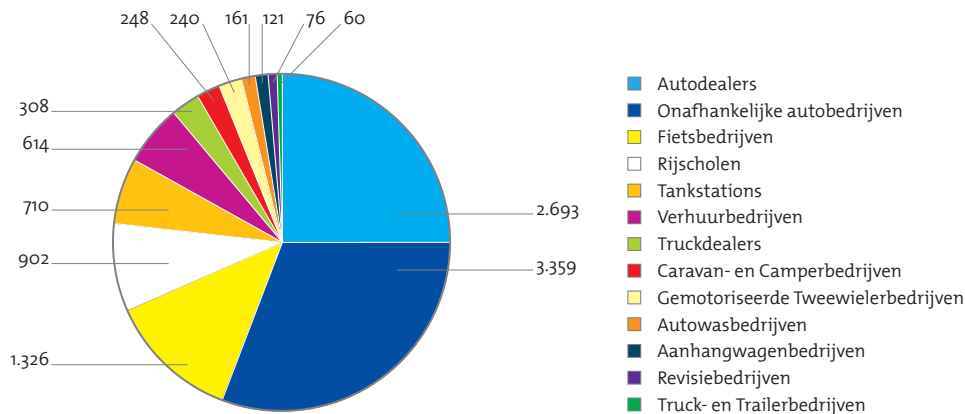
Figuur 1

OOMT-aangesloten bedrijven (met personeel) onderverdeeld naar subbranche, exclusief Vrijwillige deelname en Detachering (peildatum 1 mei 2009)

Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor 2009) in opdracht van OOMT

Figuur 2
BOVAG-aangesloten bedrijven onderverdeeld naar subbranche

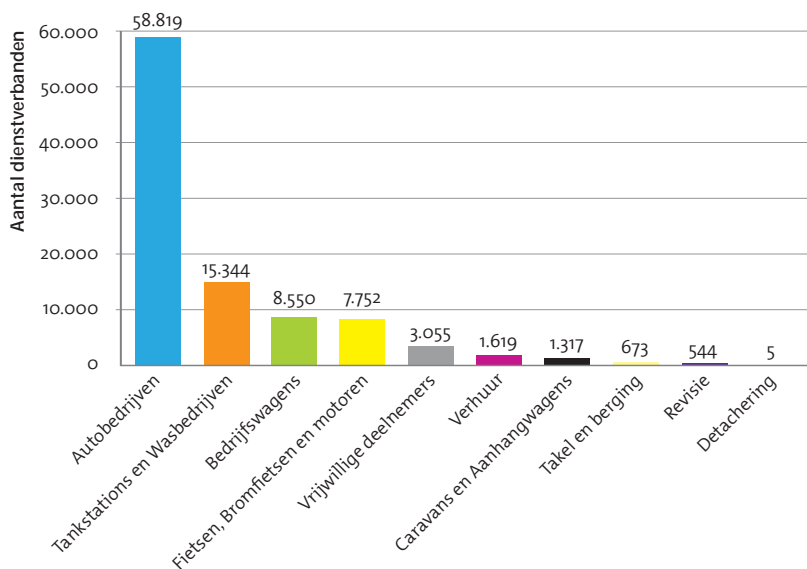

Bron: BOVAG Ledenadministratie 2009

Bedrijven en werkzame personen naar deelbranche

In totaal werken 97.678 personen in de mobiliteitsbranche (peildatum 1 mei 2009). Het grootste deel hiervan, ca. 59.000 werknemers, is werkzaam in de personenwagenbranche.

Figuur 3
Aantal werknemers (dienstverbanden) per subbranche (peildatum 1 mei 2009)

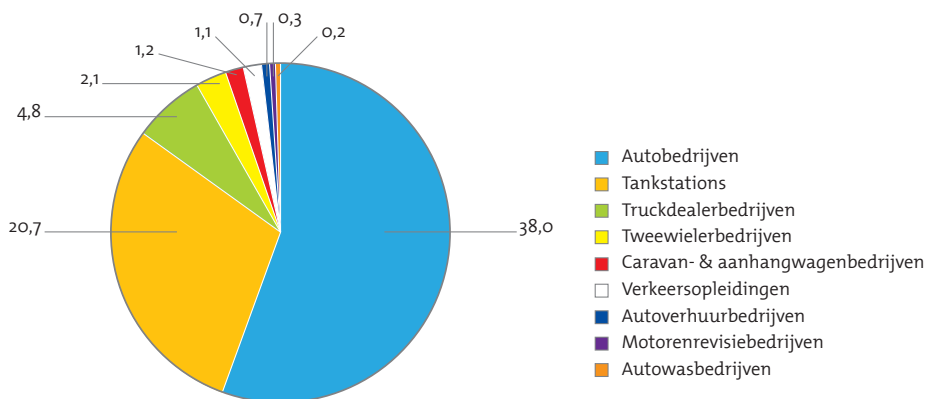
Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

Omzet in cijfers

Bedrijven in de mobiliteitsbranche hebben gezamenlijk een omzet van ruim 69 miljard euro. Meer dan de helft hiervan wordt omgezet door autobedrijven. 30% van de omzet wordt binnen de subbranche tankstations gerealiseerd.

Figuur 4

Totaal omzet in miljoenen euro's in 2008 onderverdeeld naar subbranche

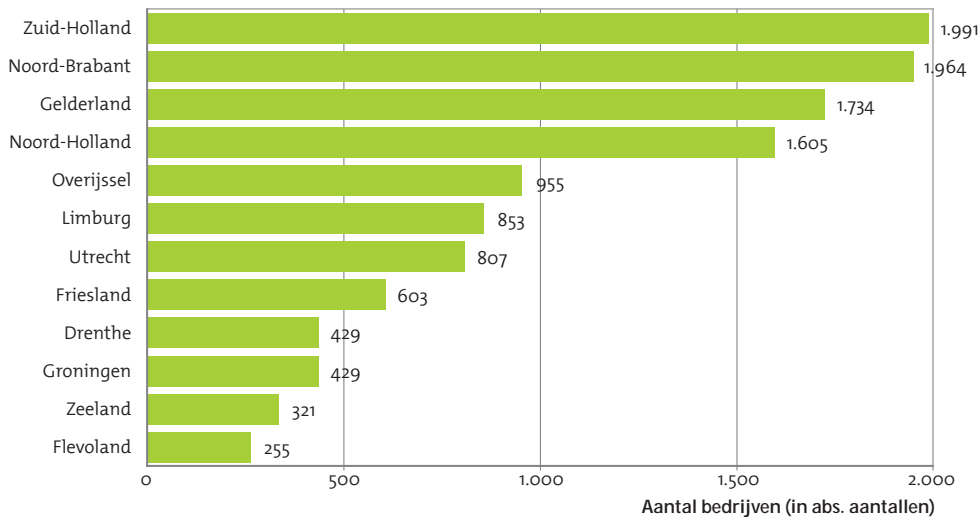
Bron: BOVAG 2009

Regionale spreiding

In Zuid-Holland, Noord-Brabant, Gelderland en Noord-Holland zijn gemiddeld de meeste bedrijven gevestigd. In Zeeland en de noordelijke provincies is dit aantal het laagst.

Figuur 5

Aantal werkgevers (met personeel) per provincie in 2008 (peildatum 31-12-2008)

Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

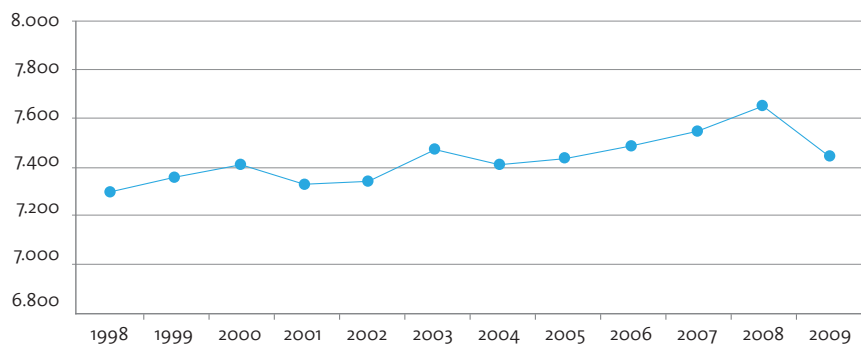
1.2 Groei en omvang mobiliteitsbranche

In de eerste helft van 2009 zijn de eerste gevolgen van de economische crisis zichtbaar. Het aantal bedrijven dat is aangesloten bij OOMT, is per 1 mei 2009 11.729. Dit is een afname van 2% ten opzichte van mei 2008 (12.001 bedrijven).

Omvang en groei personenwagenbedrijf

Er zijn in de eerste helft van 2009 194 autobedrijven minder dan in dezelfde periode in 2008. Dit is een daling van 3%.

Figuur 6
Groei aantal bedrijven personenbranche 1998-2009 (peildatum 31 mei 2009)

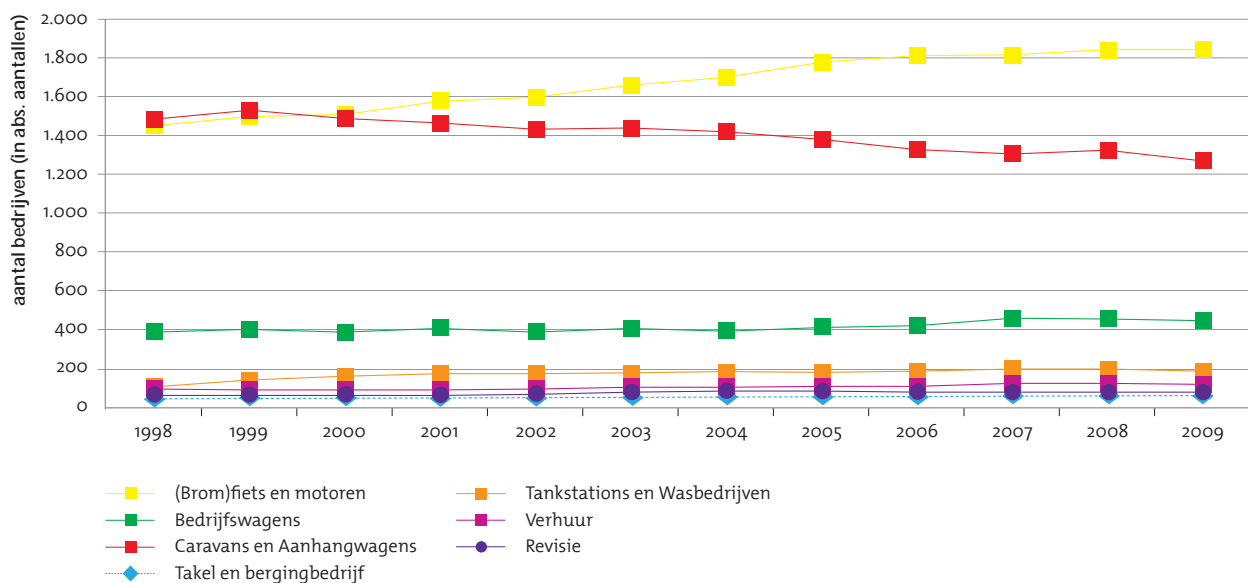

Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

Omvang en groei overige subbranches

Met uitzondering van de tweewieler- en revisiebranche is het aantal bedrijven in de mobiliteitsbranche afgenomen ten opzichte van 2008.

Figuur 7
Groei aantal bedrijven per subbranche (excl. personenwagens) 1998-2009 (peildatum 1 mei 2009)

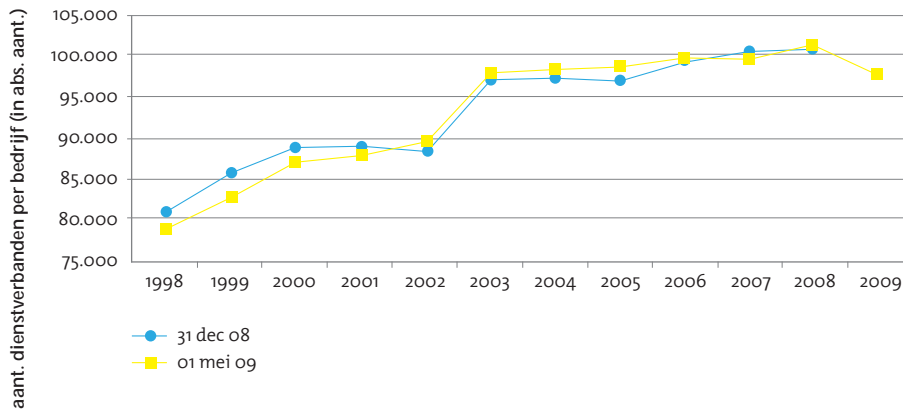
Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor 2009) in opdracht van OOMT

Omvang en groei dienstverbanden

Het aantal dienstverbanden in de mobiliteitsbranche is 97.678 (peildatum 1 mei 2009). Dit is een afname van 4% ten opzichte van mei 2008 (101.707 dienstverbanden).

Figuur 8

Ontwikkeling aantal dienstverbanden in de mobiliteitsbranche 1998-2009 (peildatum 1 mei 2009)

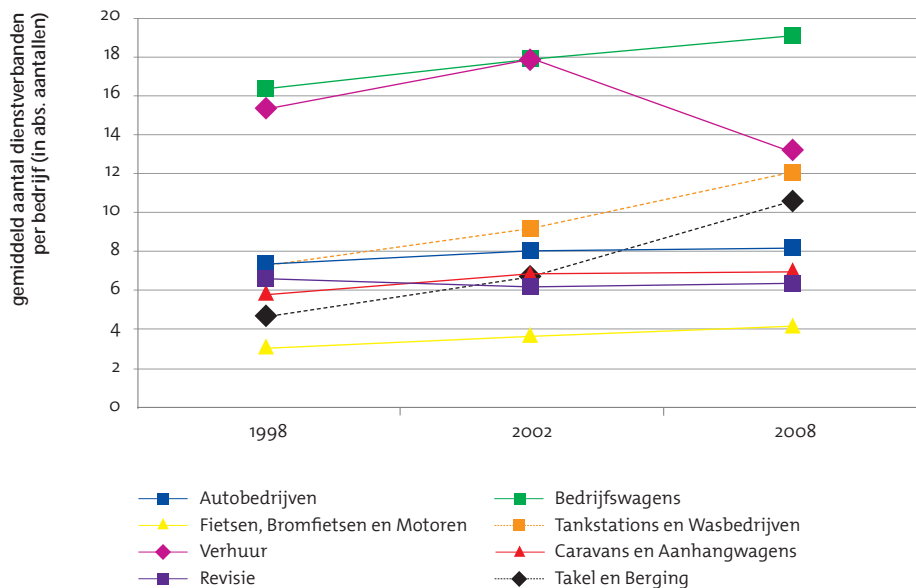
Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

Omvang en groei dienstverbanden per subbranche

De groei van het gemiddelde aantal dienstverbanden binnen de verschillende subbranches loopt zeer uiteen. De grootste stijging vond plaats bij takel- en bergingsbedrijven: van 4,7 dienstverbanden in 1998 naar 10,5 dienstverbanden in 2008. Bij tankstations en wasbedrijven is het gemiddelde aantal dienstverbanden in 10 jaar tijd gestegen van 7,3 naar 12 dienstverbanden.

Figuur 9

Gemiddelde bedrijfsomvang per subbranche 1998-2008 (peildatum 31 december 2008)

Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor 2009) in opdracht van OOMT

1.3 Kenmerken werknemers

Leeftijd werknemers

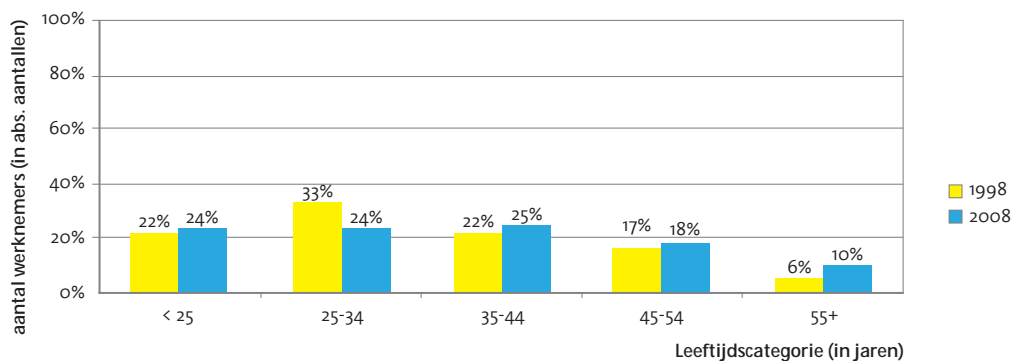
De gemiddelde leeftijd van werknemers in de mobiliteitsbranche ligt in 2008 op 36,3 jaar. In 1998 was dit 34,6.

De gemiddelde leeftijd van de Nederlandse beroepsbevolking is bijna 39 jaar.

De toename van de gemiddelde leeftijd wordt gedeeltelijk veroorzaakt door het verhogen van de VUT-leeftijd van 57 naar ruim 60 jaar, waardoor er meer oudere werknemers in de branche aanwezig zijn. In 1998 was nog geen kwart van de werknemers 45-plusser. In 2008 is bijna 30% van de werknemers in de mobiliteitsbranche 45 jaar of ouder.

Figuur 10

Aandeel werknemers per leeftijdscategorie (peildatum 31 december 2008)

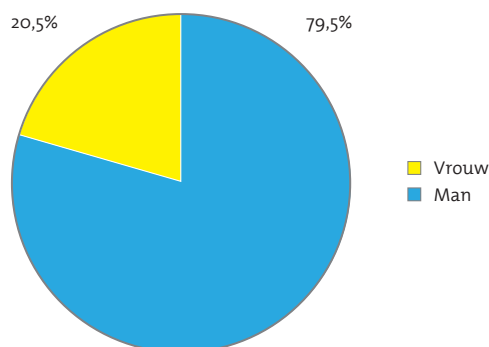
Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

Verhouding mannen en vrouwen

De meerderheid van de beroepsbevolking in de mobiliteitsbranche is man, circa 20% is vrouw. Ten opzichte van 1998 werken er in 2008 3 procentpunten meer vrouwen in de mobiliteitsbranche.

Figuur 11

Verdeling van mannen en vrouwen in de branche (peildatum 31 december 2008)

Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

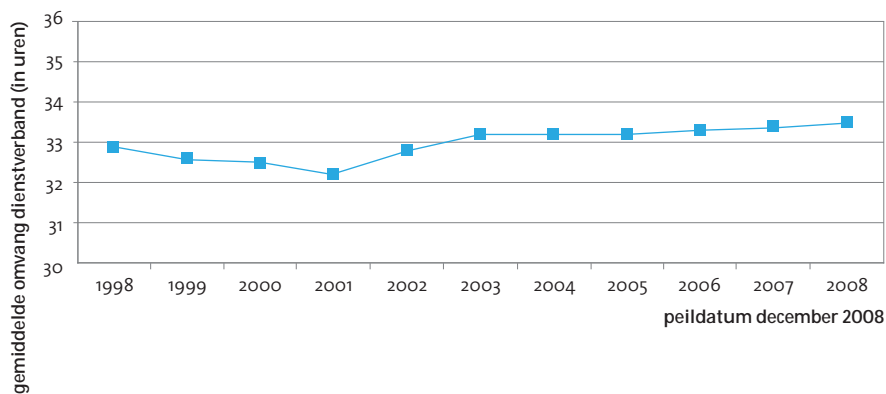
Ontwikkeling dienstverband

De omvang van het dienstverband laat vanaf 2002 een stijgende lijn zien. De gemiddelde omvang van het dienstverband is 33,5 uren in 2008. Dit is 0,1 uur meer dan in 2007 en 0,6 uur meer dan in 1998.

Het aandeel mannen dat fulltime werkt (85%) is aanzienlijk groter dan het aandeel vrouwen (27%). In 1998 werkte 22% van de vrouwen parttime. In 2008 is dit aandeel gestegen tot 37%.

Figuur 12

Gemiddelde omvang dienstverband tussen 1998-2008

Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

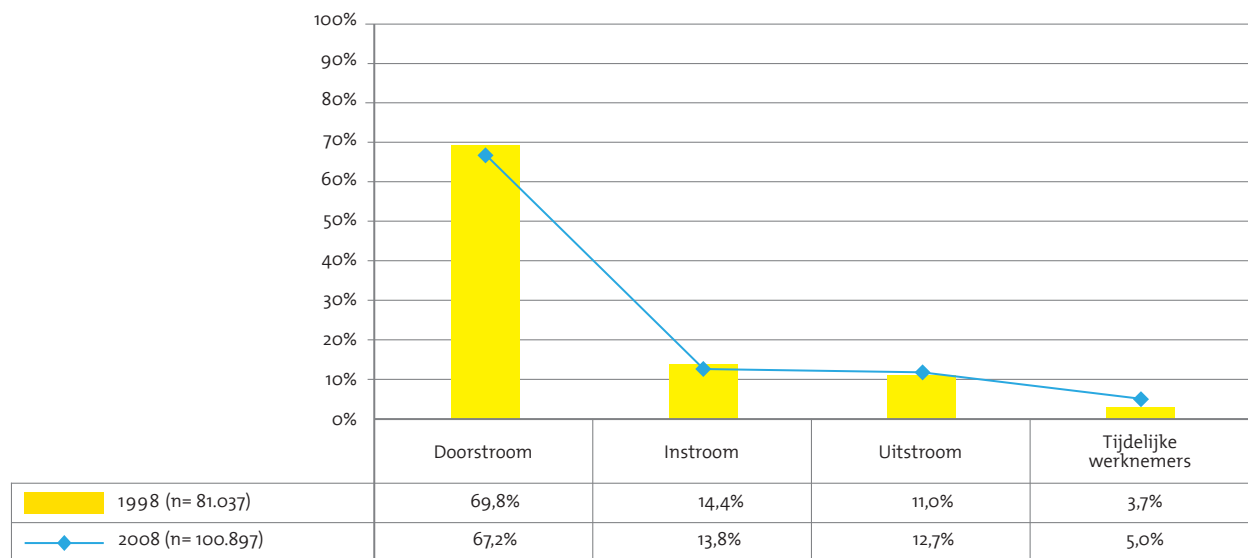
1.4 Arbeidsmobiliteit

Met arbeidsmobiliteit wordt de in-, door- en uitstroom van werknemers aangegeven. Met instroom worden werknemers bedoeld die van buiten de branche komen, en in de branche gaan werken. Doorstroom duidt op werknemers die binnen de branche blijven werken, maar van werkgever en eventueel van subbranche wisselen. Met uitstroom worden werknemers bedoeld die de branche verlaten.

De instroom van werknemers is sinds 1998 licht gedaald en de uitstroom licht toegenomen. Het aandeel tijdelijke werknemers is in 2008 gestegen ten opzichte van zowel 1998 als 2007.

Figuur 13

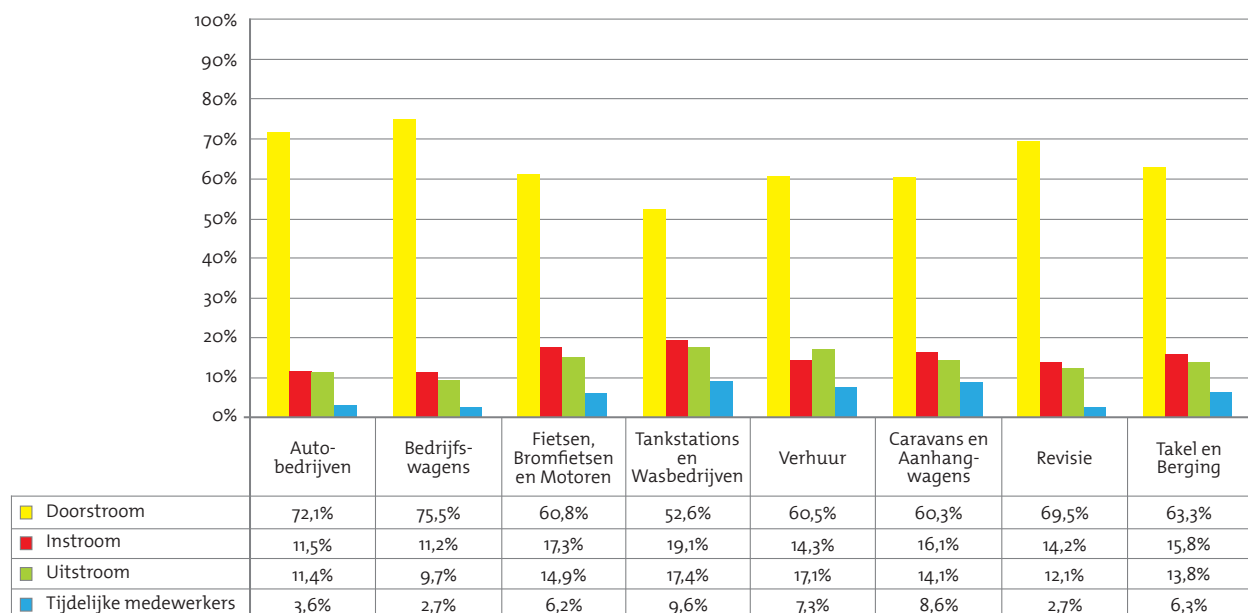
Arbeidsmobiliteit werknemers mobiliteitsbranche 1998 en 2008 (peildatum 31 december 2008)

Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

Figuur 14

Percentage door-, in- en uitstromers en tijdelijke medewerkers per subbranche in 2008 (peildatum 31 december 2008)

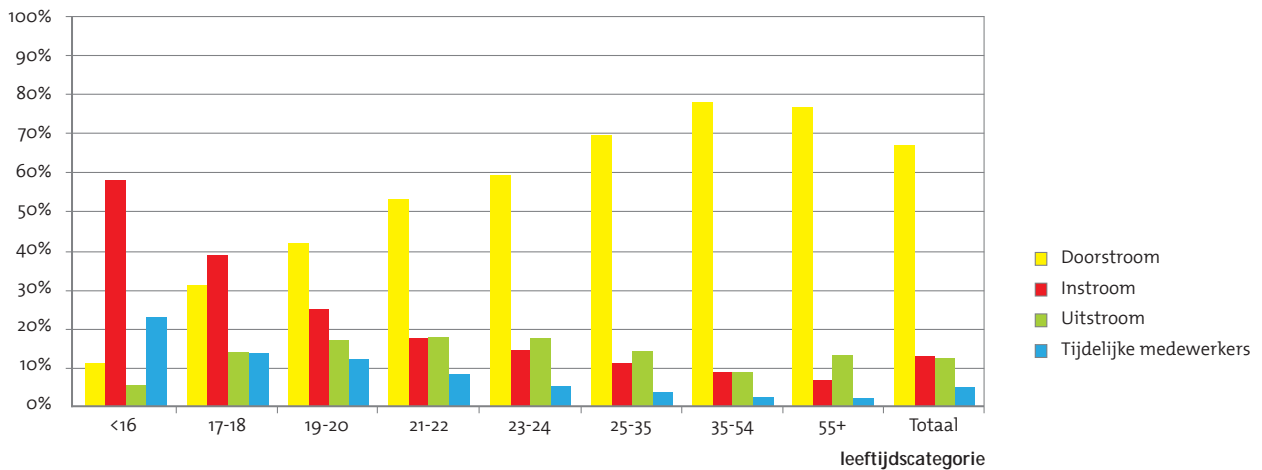
Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

Arbeidsmobiliteit naar leeftijd

De doorstroom is het hoogst onder de leeftijdsgroep 35-54 jaar. Zowel het aandeel instroom als het aandeel tijdelijke werknemers is het grootst onder werknemers van 16 jaar en jonger.

Figuur 15

Percentage door-, in- en uitstromers en tijdelijke werknemers, in totaal en per leeftijdsgroep (peildatum 31 december 2008)

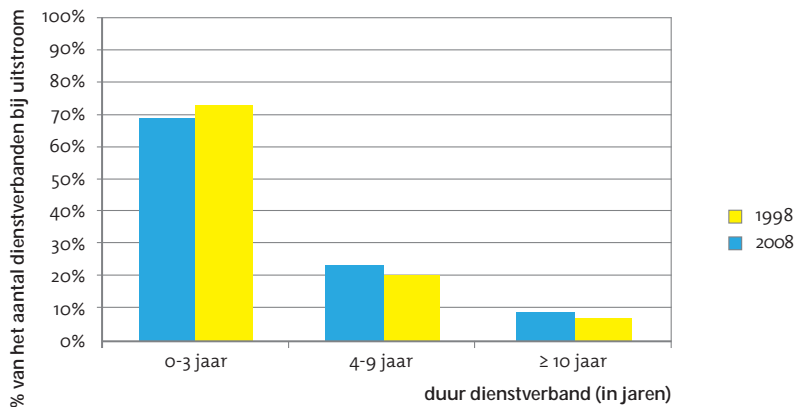

Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

Procentuele verdeling duur dienstverband bij uitstroom per subbranche

Figuur 16

Procentuele verdeling duur dienstverband bij uitstroom in 1998 en 2008 (peildatum 31 december 2008)

Bron: Kengetallen Mobiliteitsbranche 1998-2008 (MarktMonitor, 2009) in opdracht van OOMT

1.5 Leerbedrijven in cijfers

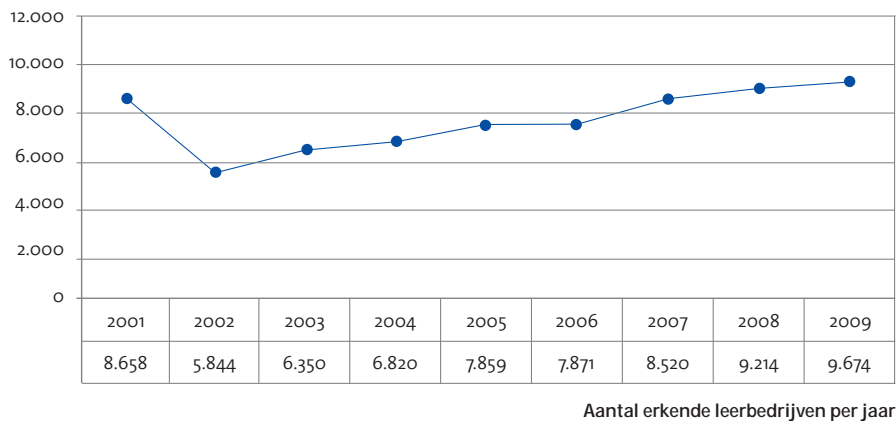
Innovam is wettelijk verantwoordelijk voor het werven, selecteren, kwalificeren en accrediteren van leerbedrijven. Per 1 oktober 2009 zijn er 9.674 leerbedrijven geaccrediteerd.

Type leerbedrijven

De meeste leerbedrijven zijn merkdealers (27%) of merkonafhankelijke autobedrijven (35%). De meeste BBL-leerlingen zijn in dienst bij merkdealers.

Figuur 17

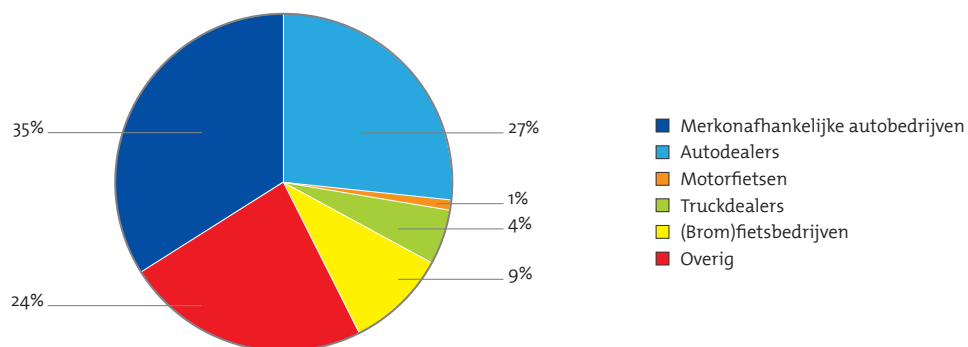
Aantal erkende leerbedrijven 2001-2009

Bron: Innovam

Figuur 18

Leerbedrijven onderverdeeld naar subbranche

Bron: Innovam

1.6 Trends in de mobiliteitsbranche

Kwalificatierichtingen binnen Innovam leiden op voor beroepen in de mobiliteitsbranche; de personenwagen,- truck- en tweewielerbranche in het bijzonder. In vogelvlucht wordt een beeld gegeven van een aantal belangrijke trends in de mobiliteitsbranche.

Kredietcrisis

- In de autobranche zijn de gevolgen van de recente kredietcrisis heel snel en hard voelbaar geworden. Autoverkopen lopen terug en ook lijken consumenten het onderhoud vaker uit te stellen. Het aantal kilometers in het goederenvervoer is landelijk met 20% teruggelopen en deze daling treft de truckbranche direct. Dit heeft grote impact op het werkgelegenheids-perspectief in de mobiliteitsbranche.
- BBL-leerlingen zijn daarin een kwetsbare groep werknemers. Het verlies van hun leerwerkplek treft hen hard. Innovam, BOVAG, FNV Bondgenoten, CNV BedrijvenBond en De Unie werken er daarom hard aan om deze groep van leerwerkplekken te verzekeren. Van deze leerlingen moet de branche het immers hebben voor de instroom van nieuwe werknemers. Aan hen zal, zodra de economie weer aantrekt, opnieuw grote behoefte zijn.

Automotive

- De automotive sector (personenwagens en trucks) is in beweging onder invloed van nieuwe technologische mogelijkheden, maatschappelijke ontwikkelingen en veranderingen op het gebied van wet- en regelgeving. Dit leidt tot verdergaande professionalisering van bedrijven. Klantgerichtheid, efficiency en nieuwe serviceconcepten zijn hierbij kernbegrippen. Maar ook betekent het een verschuiving in technologische focus: van mechanica naar elektronica. Al deze ontwikkelingen zorgen voor veranderingen binnen de verschillende afdelingen in het personenwagenbedrijf en de dagelijkse beroepspraktijk van werknemers.
- Elektronica zorgt voor een grotere focus op diagnose en stelt andere eisen aan het niveau van de technicus. De terugloop van reparatietijd van auto's wordt de laatste jaren ook echt gevoeld in de werkplaats. Als reactie worden nieuwe werkwijzen en bedrijfsconcepten geïntroduceerd om het rendement te verhogen. De branche zal als geheel een kwalitatieve slag moeten maken. Het onderscheidend vermogen van autobedrijven ligt in de kwaliteit om het werk snel, goed en klantgericht te kunnen doen.
- Duurzame ontwikkelingen en milieubesparingen worden, met het oog op de toekomst, steeds prominentere thema's voor de mobiliteitsbranche. Voertuigen moeten zuiniger gaan rijden, de uitstoot van schadelijke stoffen dient gereduceerd te worden en er wordt gezocht naar alternatieve brandstoffen. Al deze ontwikkelingen hebben de komende jaren impact op de mobiliteitsbranche.
- Er zal meer integratie en afstemming plaatsvinden van sales en aftersales activiteiten. Binnen de werkplaats zal een verscherping van accenten plaatsvinden. Het verschil tussen de gevraagde competenties om regulier onderhoud uit te voeren en de kwaliteiten om aan complexe storingen en diagnoses te werken wordt groter. Aan de saleskant wordt zichtbaar dat commercieel denken en handelen op een hoger plan wordt getild. Niet alleen verkopen, maar vooral meedenken aan nieuwe marketingconcepten om de klant te vinden, te binden en te behouden. Tenslotte zullen alle werknemers in alle lagen van de organisatie zich moeten ontwikkelen als een professionele proactieve (en commerciële) dienstverlener.
- Het niveau van het personeelsbestand blijft in hoofdzaak mbo-niveau. Incidenteel zullen technische hbo-ers meerwaarde kunnen bieden en voor een grotere organisatie kunnen renderen. Door de schaalvergroting (financieel belang, meerdere vestigingen, brede dienstverlening) in de branche verschuift het managementniveau naar een hbo-profiel. Een manager wordt een generalist met affiniteit met het 'product auto' in plaats van een technicus met managementaffiniteit.

Tweewielerbranche

- Door verdergaande professionalisering, schaalvergroting en functiedifferentiatie bestaat er behoefte aan hoger gekwalificeerde medewerkers die bedrijfsondersteunende werkzaamheden kunnen uitvoeren en ondernemers die over de vereiste ondernemerscompetenties en -visie beschikken.
- Als gevolg van een veranderende concurrentiepositie van speciaalzaken met de komst van mogelijke nieuwe spelers in de markt bestaat er behoefte aan medewerkers met commerciële vaardigheden en innovatieve en financieel bewaame ondernemers.
- Door kritische, veeleisende en goed geïnformeerde consumenten bestaat behoefte aan medewerkers met goede adviesvaardigheden, productkennis en planningsvaardigheden. En ondernemers die hun organisatie inrichten als een serviceorganisatie waarin de werkzaamheden goed gepland, efficiënt en snel uitgevoerd kunnen worden;

- Door de verdergaande technische ontwikkelingen van de (brom)fiets en de toename van de elektrische fiets bestaat er behoefte aan medewerkers die op de hoogte zijn van de laatste ontwikkelingen, om kunnen gaan met complexe storingsen en beschikken over basiskennis van elektronica.
- Door toename van automatisering in de bedrijfsvoering als gevolg van professionalisering van de bedrijfsorganisatie is er behoefte aan medewerkers die om kunnen gaan met computers en beschikken over ICT-affiniteit en ondernemers die de organisatie logistiek adequaat inrichten en inzicht hebben in de benodigde mate van automatisering.

Docententekort kan de komende jaren leiden tot knelpunten

- De gemiddelde leeftijd in het onderwijs neemt elk jaar, als gevolg van minder instroom en toenemende vergrijzing, toe. Het landelijke beeld ziet er als volgt uit: 50% van de docenten is 50-plus, 31% is tussen de 40 en 50 jaar oud, 14% is tussen de 30 en 40 jaar oud en slechts 5% is jonger dan 30 jaar (OCW in Innovam en BtG MCT, 2008). De leeftijdsverdeling van de docentenpopulatie binnen de afdelingen motorvoertuigen- en carrosserietechniek laat eenzelfde beeld zien. Er is sprake van een grote mate van vergrijzing. Indien het leerlingenaantal de komende jaren gelijk blijft, vraagt dit om een grote instroom van vaktechnische docenten om de uitstroom op te kunnen vangen. Zelfs al zou het leerlingenaantal licht dalen, dan nog lijkt er de komende jaren sprake van grote krapte, een duidelijk lerarentekort in de sector MVT.
- De verwachte instroom van nieuwe docenten is beperkt en kan de vraag naar vaktechnisch docenten de komende jaren niet opvangen. Tenminste, indien de instroomaantallen aan de docentenopleiding gelijk blijven. Deze resultaten wijzen op een knelpunt dat de komende jaren impact heeft en vereist dat er op korte termijn actie op ingezet wordt. Innovam heeft daarom samen met OOMT en de BtG MCT in 2009 een onderzoek uitgevoerd.

1.7 Onderzoeken mobiliteitsbranche

Als kenniscentrum is Innovam zelf initiator van onderzoek. Maar ook voeren wij onderzoek uit voor externe partijen, zoals stichting OOMT (www.oomt.nl), BOVAG (www.bovag.nl), het ministerie van OCW, vakbonden en ROC's. Meer informatie kunt u vinden op www.innovam.nl

Meer informatie over onderzoek?

Wilt u meer informatie over onderzoek? Neem dan contact op met Mirjam Wesseling (projectleider onderzoek).

T 030 608 77 77

E onderzoek@innovam.nl

2. Onderwijscijfers

Bijna 40 ROC 's in Nederland leiden op voor een beroep in de mobiliteitsbranche. In totaal volgen 14.431 mbo-leerlingen in het schooljaar 2009-2010 een opleiding in de mobiliteitsbranche. Daarnaast bieden ruim 120 vmbo-scholen de uitstroomrichting Voertuigtechniek aan. In het schooljaar 2008-2009 waren er 4.300 vmbo-ers Voertuigtechniek in opleiding.

In dit hoofdstuk wordt een korte schets gegeven van de opleidingen (kwalificaties) in de mobiliteitsbranche, de ROC's waar deze opleidingen worden aangeboden, het aantal leerlingen en de ontwikkeling in onderwijsaantallen van de afgelopen jaren.

2.1 Onderwijscijfers vmbo

In totaal kozen in het schooljaar 2008-2009 4.300 leerlingen voor een vmbo-opleiding Voertuigtechniek. Deze leerlingen volgden met name de basisberoepsgerichte of kadergerichte opleiding. De kadergerichte leerweg bereidt voor op vak-, middenkader-en specialistenopleidingen in het aansluitend secundair beroepsonderwijs op niveau 3 of 4. De basisberoepsgerichte leerweg bereidt voor op de basisberoepsopleidingen - niveau 2 - in het mbo en is bedoeld voor meer praktisch ingestelde leerlingen.

Het aantal leerlingen is gedaald ten opzichte van het aantal vmbo-ers in het schooljaar 2008-2009. Dit geldt met name voor de leerlingen die de basisberoepsgerichte leerweg volgen (zie tabel 1).

Tabel 1
Aantal vmbo-leerlingen 2003-2008

	Schooljaar					
	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009
Basisberoepsgerichte leerweg	2.390	2.133	1.951	1.643	2.530	2.100
Gemengde leerweg	120	125	129	392	137	133
Kaderberoepsgerichte leerweg	2.090	2.197	2.258	2.123	2.187	1.991
Leerwerktraject	41	66	48	40	101	76
<i>Totaal</i>	<i>4.641</i>	<i>4.521</i>	<i>4.386</i>	<i>4.198</i>	<i>4.955</i>	<i>4.300</i>

Bron: CFI

2.2 Leerlingen MVT in het mbo

Innovam verzamelt jaarlijks in de maanden oktober en november bij alle ROC's met opleidingen Motorvoertuigtechniek het aantal deelnemers per opleiding, per leerjaar en per leerweg. Deze cijfers zijn gebaseerd op het aantal inschrijvingen bij ROC's op 1 oktober. De CFI-cijfers zijn doorgaans aan het einde van het schooljaar bekend. Om een goed actueel beeld te kunnen schetsen, verzamelt Innovam deze cijfers daarom aan het begin van het schooljaar.

Op basis van de cijfers die ROC's hebben aangeleverd betreft het aantal leerlingen in het schooljaar 2009-2010 14.431 leerlingen, in het schooljaar 2008-2009 waren dit 15.240 leerlingen en in het schooljaar 2007-2008 15.436 leerlingen. Het aantal BBL-ers is in vergelijking met het schooljaar 2008-2009, afgenomen met 9,3%, het aantal BOL-leerlingen is licht toegenomen met 1,3%. Het totaal aantal leerlingen Motorvoertuigtechniek is afgenomen met 5,3% ten opzichte van 2008-2009.

In de tabellen 2 en 3 zijn de onderwijscijfers van mbo-opleidingen Motorvoertuigtechniek weergegeven.

Tabel 2
Aantal mbo-leerlingen 2000-2010

Schooljaar	Totaal aantal leerlingen	Vershil t.o.v. voorafgaand jaar in %	Vershil t.o.v. voorafgaand jaar in abs. aantallen	Aantal BBL-leerlingen	Vershil t.o.v. voorafgaand jaar in %	Vershil t.o.v. voorafgaand jaar in abs. aantallen	Aantal BOL-leerlingen	Vershil t.o.v. voorafgaand jaar in %	Vershil t.o.v. voorafgaand jaar in abs. aantallen
2009-2010	14.431	-5,3	-809	8.628	-9,3	-882	5.803	1,3	73
2008-2009	15.240	-1,3	-196	9.510	6,2	558	5.730	-11,6	-754
2007-2008	15.436	-0,9	-135	8.952	8,9	731	6.484	-11,8	-866
2006-2007	15.571	-1,6	-261	8.221	4,7	369	7.350	-7,9	-630
2005-2006	15.832	-7,3	-1.239	7.852	-9,2	-882	7.980	-5,2	-440
2004-2005*	17.071	1,9	322	8.651	-8,1	-767	8.420	14,9	1.089
2003-2004*	16.749	0,8	131	9.418	-2,1	-199	7.331	4,7	330
2002-2003*	16.618	1,6	269	9.617	0,3	30	7.001	3,5	239
2001-2002*	16.349	5,4	844	9.587	0,6	61	6.762	13,1	783
2000-2001*	15.505			9.526			5.979		

*Bron: CFI

Tabel 3
Aantal mbo-leerlingen verdeeld naar type opleiding

Niveau	Opleidingsrichting (BOL+BBL)	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010
1	assistent mobiliteitsbranche	1.145	709	669	674	503
1	verkoper tankstation			1		
2	eerste verkoper tankstation	10	17	31	10	
2	assemblagetechnicus	33	28	33	28	12
2	logistiek medewerker mobiliteitsbranche	1	1			
2	autodemontagetechnicus	3	17	5	2	
2	autotechnicus	5.558	5.474	5.175	5192	4911
2	bromfietstechnicus	102	155	149	192	214
2	fietstechnicus	288	311	376	404	402
2	bedrijfsautotechnicus	1.074	953	1.024	1176	1039
2	dieselmotortechanicus	29	44	57	67	77
2	revisietechnicus	9	5	10	13	12
2	motorfietstechnicus	89	94	125	170	188
2	onderdelenadviseur	2	1	2		
3	eerste autotechnicus	2.549	2.752	2.925	2771	2561
3	eerste bedrijfsautotechnicus	548	598	679	721	720
3	serviceadviseur				23	32
3	auto-elektricien	1				
3	eerste motorfietstechnicus	51	45	41	47	54
3	eerste dieselmotortechanicus	53	45	40	57	57
3	verkoopadviseur mobiliteitsbranche	83	87	60	86	105
4	verkoopmanager mobiliteitsbranche	364	359	314	173	172
4	werkplaatsmanager mobiliteitsbranche	248	672	821	830	918
4	technisch specialist bedrijfsauto's	99	103	214	158	194
4	bedrijfsmanager mobiliteitsbranche	2.928	2.378	1.682	1016	520
4	technisch specialist personenauto's	565	723	1.003	1430	1740
	Eindtotaal	15.832	15.571	15.436	15.240	14.431

Bron: Innovam

2.3 Opleidingen bij ROC's

De volgende ROC's leiden op voor een beroep in de mobiliteitsbranche:

- Albeda College
- Alfa College
- Arcus College
- Deltion College
- Friesland College
- Horizon College
- ID College
- Mondriaan Onderwijsgroep
- Nova College
- ROC Amarantis / ASA SBBO
- ROC Aventus
- ROC Da Vinci College
- ROC De Leijgraaf
- ROC Drenthe College
- ROC Eindhoven
- ROC Flevoland
- ROC Friese Poort
- ROC Gilde Opleidingen
- ROC Graafschap College
- ROC Landstede
- ROC Koning Willem I College
- ROC Kop van Noord-Holland
- ROC Leeuwenborgh
- ROC Leiden
- ROC Midden-Brabant
- ROC Midden Nederland
- ROC Nijmegen
- ROC Noorderpoort College
- ROC Onderwijsgroep A12
- ROC Rijn IJssel
- ROC Rivier
- ROC van Amsterdam
- ROC van Twente
- ROC West-Brabant
- ROC Westerschelde
- ROC Regio College
- ROC Zadkine
- ROC Zeeland

3. Stagebehoefte en stagebereidheid

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de mogelijkheden voor zowel vmbo- als mbo-leerlingen (BOL)¹ om stage te lopen bij bedrijven in de mobiliteitsbranche. In dit hoofdstuk komen aan bod:

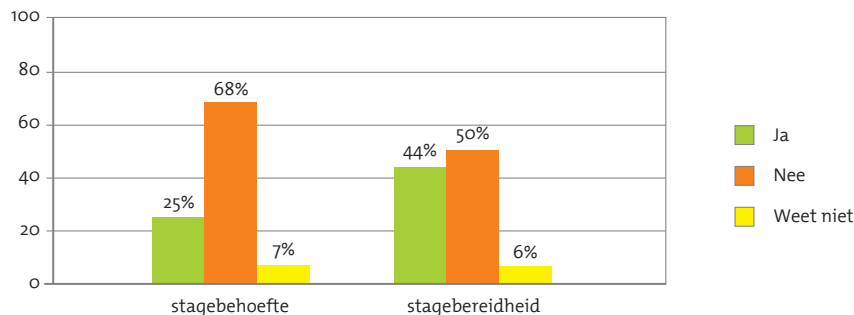
- Stagebehoefte- en stagebereidheid van bedrijven in de mobiliteitsbranche;
- Voorkeur van bedrijven voor type stagiairs;
- Prognose van het aantal stageplaatsen voor vmbo- en mbo-leerlingen in het schooljaar 2009-2010;
- Voorkeur van bedrijven voor de duur van de stage.

3.1 Stagebehoefte en stagebereidheid

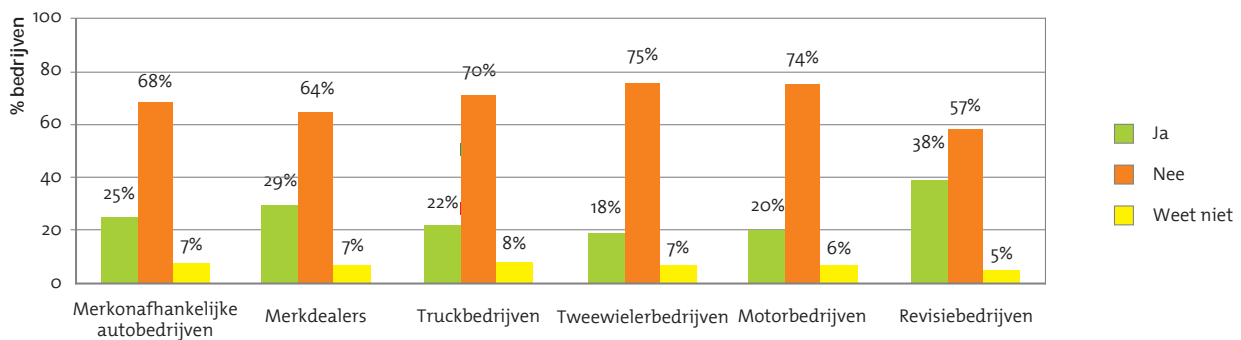
25% van de bedrijven in de mobiliteitsbranche heeft behoefte aan een stagiaire, 68% heeft dit niet. Daar staat tegenover dat de stagebereidheid een stuk hoger is, namelijk 44% van de bedrijven is bereid een stageplaats aan te bieden (zie figuur 19).

Vergeleken met vorig jaar is zowel de stagebehoefte (van 29% naar 25%) als de stagebereidheid (van 53% naar 44%) teruggelopen.

Figuur 19
Stagebehoefte en stagebereidheid

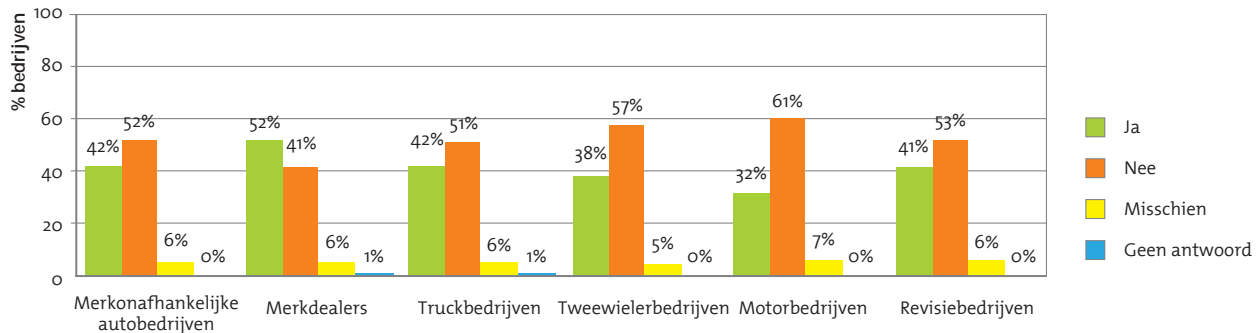
Figuur 20
Stagebehoefte per subbranche (n = 2.646)

¹ In het mbo worden twee leerwegen onderscheiden: de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) beroepsopleidende leerweg (BOL). BBL-leerlingen zijn 4 dagen per week werkzaam bij een leerbedrijf en gaan 1 dag per week naar school. BOL-leerlingen volgen de voltijdsopleiding op school en lopen daarnaast stage bij leerbedrijven. De stage-invulling varieert per opleiding en per ROC. Veelal zijn dit stages waarbij de leerlingen gedurende het leerjaar een aantal maanden 1 of soms 2 dagen per week stage loopt bij een leerbedrijf.

Figuur 21

Stagebereidheid per subbranche (n = 2.645)

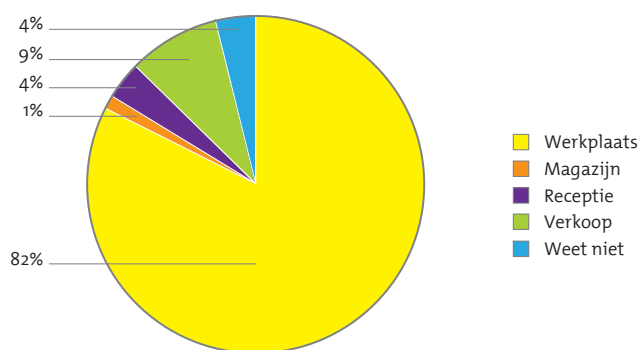

3.2 Type stageplaatsen

Aan bedrijven die hebben aangegeven het komende schooljaar bereid te zijn een stageplaats aan te bieden, is gevraagd binnen welk bedrijfs onderdeel zij deze stageplaatsen aanbieden. Het betreft vooral stageplaatsen voor de werkplaats (82%) of verkoop (9%). De cijfers uit de peiling in 2008 wijken hier nagenoeg niet van af.

Figuur 22

Voorkeur type stagiair (werkzaamheden) (n=1.166)

3.3 Prognose aantal aangeboden vmbo-stageplaatsen

Aan bedrijven die hebben aangegeven het komende schooljaar bereid te zijn stageplaatsen aan te bieden aan vmbo-ers, is gevraagd hoeveel stageplaatsen zij aanbieden en voor welk bedrijfs onderdeel. Hieruit blijkt dat bedrijven in de mobiliteitsbranche het komende schooljaar (2009-2010) ca. 1.900 stageplaatsen ter beschikking stellen aan vmbo-ers. Het grootste aantal stageplaatsen wordt aangeboden in de werkplaats (zie tabel 4).

Tabel 4

Prognose aantal aangeboden vmbo-stageplaatsen

	Merkonafhankelijk autobedrijf	Merkdealer	Truckbedrijf	Motorbedrijf	Tweewielerbedrijf	Revisiebedrijf	Totaal
Werkplaats	695	675	145	30	155	20	1.720
Magazijn	10	0	0	0	0	0	10
Receptie	10	0	0	0	0	0	10
Verkoop	15	100	5	0	20	0	140
Totaal	730	775	150	30	175	20	1.880

Om te achterhalen of dit aantal stageplaatsen voldoende is om in de totale behoefte onder vmbo-ers te voorzien, is dit aantal vergeleken met het aantal derde en vierdejaars vmbo-leerlingen Voertuigtechniek (zie tabel 5). Het aantal derde en vierdejaars vmbo-er Voertuigtechniek schommelt de afgelopen jaren tussen de 4.000 en 5.000 leerlingen. Als rekengetal wordt een gemiddelde van ca. 4.500 vmbo-ers genomen. Als dit wordt vergeleken met het aantal aangeboden stageplaatsen (1.880) blijkt dat het aantal aangeboden stageplaatsen (veel) te laag is om in de totale benodigde capaciteit te voorzien.

In de praktijk blijkt vaak dat door inspanningen van scholen, persoonlijke contacten van docenten en via-via contacten van leerlingen, familie en vrienden toch voldoende leerlingen een stageplaats kunnen vinden. In die zin is het lastig te bepalen in welke mate deze cijfers wijzen op een groot knelpunt en hoe groot dit knelpunt is.²

Echter het verschil tussen de aangeboden en de benodigde stageplaatsen is een duidelijk signaal dat het komende schooljaar extra inspanningen geleverd moeten worden om voldoende stageplaatsen te waarborgen.

Tabel 5
Onderwijstellingen vmbo

	Schooljaar					
	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009
Basisberoepsgerichte leerweg	2.390	2.133	1.951	1.643	2.530	2.100
Gemengde leerweg	120	125	129	392	137	133
Kaderberoepsgerichte leerweg	2.090	2.197	2.258	2.123	2.187	1.991
Leerwerktraject	41	66	48	40	101	76
<i>Totaal</i>	<i>4.641</i>	<i>4.521</i>	<i>4.386</i>	<i>4.198</i>	<i>4.955</i>	<i>4.300</i>

Bron: CFI

3.4 Prognose aantal aangeboden mbo-stageplaatsen (BOL-leerlingen)

Aan bedrijven die hebben aangegeven het komende schooljaar bereid te zijn stageplaatsen aan te bieden aan mbo-ers, is gevraagd hoeveel stageplaatsen zij aanbieden en voor welk bedrijfs onderdeel. Hieruit blijkt dat bedrijven in de mobiliteitsbranche het komende schooljaar (2009-2010) ca. 4.500 stageplaatsen ter beschikking stellen aan mbo-ers. Het grootste aantal stageplaatsen wordt aangeboden voor de werkplaats (zie tabel 6).

Tabel 6
Prognose aantal aangeboden mbo-stageplaatsen

	Merk-onafhankelijk autobedrijf	Merkdealer	Truckbedrijf	Motorbedrijf	Tweewielerbedrijf	Revisiebedrijf	Totaal
Werkplaats	1.385	1.415	220	105	370	55	3.550
Magazijn	15	70	0	5	0	0	90
Receptie	40	180	15	5	0	0	240
Verkoop	50	290	10	15	45	0	410
Weet niet	45	125	25	5	30	5	235
<i>Totaal</i>	<i>1.535</i>	<i>2.080</i>	<i>270</i>	<i>135</i>	<i>445</i>	<i>60</i>	<i>4.525</i>

Om te achterhalen of dit aantal stageplaatsen voldoende is om in de totale behoefte onder mbo-ers te voorzien, is dit aantal vergeleken met het aantal BOL-leerlingen Motorvoertuigtechniek (zie hoofdstuk 3). Dit waren in het schooljaar 2008-2009 5.629 BOL-leerlingen. Uit deze vergelijking blijkt dat het aantal aangeboden stageplaatsen iets te laag is om in de totale benodigde capaciteit (aantal mbo-ers) te voldoen.

² Er zijn geen exacte cijfers van het aantal beschikbare stageplaatsen per bedrijfs onderdeel van vorig jaar waarmee de cijfers vergeleken kunnen worden. In de huidige aanpak van dit onderzoek is dit onderdeel uitgebreider opgenomen in de vragenlijst dan voorgaande jaren. Vanaf volgend jaar kunnen de cijfers met elkaar vergeleken worden en gerelateerd worden aan het aantal benodigde stageplaatsen op basis van het aantal vmbo-leerlingen dat ingeschreven staat.

Het aantal aangeboden stageplaatsen voor mbo-ers is echter veel hoger dan het aantal voor vmbo-leerlingen en voorziet de meerderheid van de mbo-ers van een stageplaats.

Ook hier geldt dat in de praktijk vaak door inspanningen van scholen, persoonlijke contacten van docenten en via-via contacten van leerlingen, familie en vrienden toch voldoende leerlingen een stageplaats kunnen vinden. In die zin is het lastig te bepalen of de cijfers wijzen op een groot knelpunt. Echter het verschil tussen de aangeboden en de benodigde de stageplaatsen is wel een signaal dat het komende schooljaar extra inspanningen geleverd moeten worden om voldoende stageplaatsen te waarborgen.

3.5 Voorkeur bedrijven voor duur stage

Aan bedrijven die hebben aangegeven het komende schooljaar bereid te zijn stageplaatsen aan te bieden, is gevraagd naar de gewenste stageduur van vmbo- en mbo-stagiairs. Het gaat hierbij om het aantal maanden per jaar en het aantal dagen per week.

Voorkeur duur vmbo-stage

Bij vmbo-stages geven bedrijven de voorkeur aan een stageduur van ca. 5 maanden waarbij leerlingen ca. 3,5 dag per week werkzaam zijn in het stagebedrijf. Dit gemiddelde ligt iets hoger dan een jaar geleden. In tabel 7 wordt dit weergegeven.

Tabel 7

Voorkeur duur van de vmbo-stage

	2008-2009		2009-2010	
	Gemiddelde duur in maanden	Gemiddeld aantal dagen per week	Gemiddelde duur in maanden	Gemiddeld aantal dagen per week
Merkonafhankelijke autobedrijven	5,5	3	5,6	3,5
Merkdealers	5	3	5,4	3,5
Truckbedrijven (dealers, merkonafhankelijk en transportbedrijven met werkplaats)	5,4	3,5	4,3	3,5
Tweewielerbedrijven (bromfietsen en fietsen)	6,1	3	5,0	4
Motorbedrijven	7,1	3	6,1	3
Revisiebedrijven	5,9	4	7,6	4,5

Bron: Vacatureonderzoek 2009 (Innovam, 2009)

In de praktijk worden vmbo-stages op verschillende manieren ingevuld. Meestal is de stage in het derde jaar een oriënterende stage van circa 2 achtereengesloten weken. Hierin kijkt de leerling vooral mee en leert hij de branche beter kennen. De stage in het vierde leerjaar varieert van werkstages van 2 weken tot stages waarbij de leerling gedurende het jaar 1 dag per week stage loopt in het stagebedrijf.³

Uit het onderzoek onder bedrijven blijkt dat de stageduur voor een vmbo-er langer kan zijn dan in de praktijk momenteel het geval is. Wanneer vanuit dit oogpunt wordt gekeken naar het aantal in paragraaf 5.2.1 geprognosticeerde stageplaatsen voor vmbo-ers (1.880), kan het stagetekort wellicht wat kleiner zijn dan nu het geval lijkt. Hoewel er een tekort is van het aantal plaatsen is er geen tekort in termen van stageduur. Wellicht kunnen per bedrijf meerdere vmbo-stagiairs aaneengesloten stage lopen waardoor het stagetekort verkleind wordt. Om dit te bewerkstelligen zijn echter wel extra acties nodig.

Voorkeur duur mbo-stage

Bij mbo-stages geven bedrijven de voorkeur aan een stageduur van ca. 8 maanden en spreken bedrijven de behoefte uit aan een aanwezigheid van ca. 4 dagen per week. Bedrijven spreken zich gemiddeld voor het komende schooljaar uit voor een langere stageduur in vergelijking met vorig jaar. In tabel 8 wordt dit weergegeven.

³ Bron: Evaluatie Match! (Innovam, 2009)

Tabel 8

Voorkeur duur van de mbo-stage

	2008-2009		2009-2010	
	Gemiddelde duur in maanden	Gemiddeld aantal dagen per week	Gemiddelde duur in maanden	Gemiddeld aantal dagen per week
Merkonafhankelijke autobedrijven	7,6	3	7,4	3,5
Merkdealers	7	4	7,8	4
Truckbedrijven (dealers, merkonafhankelijk en transportbedrijven met werkplaats)	7,4	4	7,6	4
Tweewielerbedrijven (bromfietsen en fietsen)	6,9	3,5	9,4	4
Motorbedrijven	7,5	4	9,8	3,5
Revisiebedrijven	5,9	4	8,1	4,5

Gezien de stageduur en dageninzet van BOL-stagiairs per week komt de behoefte van de onderzochte bedrijven feitelijk overeen met de dageninzet van een BBL-leerling (4 dagen per week werken, 1 dag per week naar school). Echter, de BOL-stagiair is niet in loondienst, de BBL-er is dit wel. Vanwege de crisis zijn bedrijven erg voorzichtig met het aanbieden van arbeidscontracten voor BBL-ers. Bedrijven lijken het komende schooljaar, op basis van de antwoorden, de voorkeur te geven aan een BOL-stagiair.

4. Vraag naar personeel

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de behoefte van bedrijven aan nieuw personeel in het schooljaar 2009-2010. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in de behoefte aan vakervaren werknemers en de behoefte aan BBL-ers.⁴ In dit hoofdstuk komen aan bod:

- Behoefte aan nieuw personeel;
- Geschatte behoefte aan nieuw vakervaren personeel in aantallen;
- Geschatte behoefte aan nieuwe BBL-ers in aantallen.

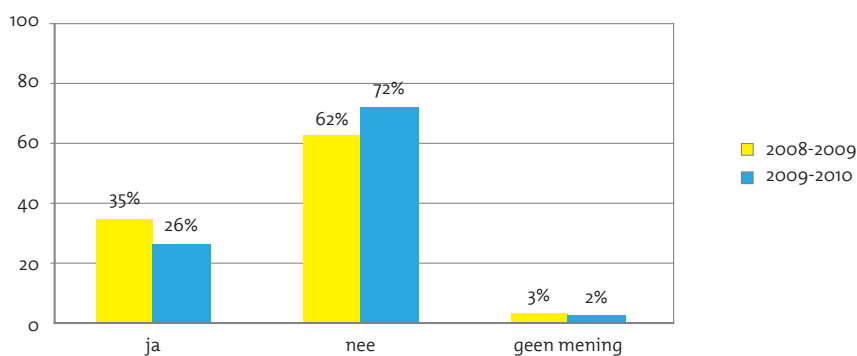
De resultaten zijn gebaseerd op het Vacatureonderzoek Mobiliteitsbranche (Innovam, 2009). Dit onderzoek is uitgevoerd in de maanden juni en juli 2009.

4.1 Behoefte aan nieuw personeel in de mobiliteitsbranche

Een kwart van de bedrijven geeft aan in het schooljaar 2009-2010 behoefte te hebben aan nieuw personeel. Dat is een daling van 9 procentpunten ten opzichte van het schooljaar 2008-2009 (zie figuur 23).

Figuur 23

Mate waarin bedrijven verwachten extra personeel aan te moeten trekken (n = 2.649)

In tabel 9 is per deelbranche weergegeven hoeveel procent van de ondervraagde bedrijven vacatures verwacht in de periode 2009-2010, afgezet tegen de cijfers van het voorgaande jaar.

Tabel 9

Behoefte aan extra personeel in % (daling / stijging in procentpunten)

Wij zoeken het komende schooljaar extra personeel	Ja			Nee			Weet niet/geen mening		
	2009-2010	2008-2009	Stijging/ daling t.o.v. 2008-2009	2009-2010	2008-2009	Stijging/ daling t.o.v. 2008-2009	2009-2010	2008-2009	Stijging/ daling t.o.v. 2008-2009
Merkonafhankelijke autobedrijven	23%	26%	-3%	75%	70%	5%	2%	4%	-2%
Merkdealers	31%	41%	-10%	68%	56%	12%	2%	3%	-1%
Truckbedrijven (dealers, merk-onafhankelijk en transportbedrijven met werkplaats)	29%	64%	-35%	70%	33%	37%	1%	3%	-2%
Motorbedrijven	28%	38%	-10%	72%	59%	13%	0%	3%	-3%
Tweewielerbedrijven (bromfietsen en fietsen)	23%	31%	-8%	76%	66%	10%	2%	3%	-1%
Revisiebedrijven	28%	43%	-15%	72%	55%	17%	0%	3%	-3%

⁴ BBL-ers zijn werknemers die een opleiding volgen in het mbo waarbij zij 4 dagen per week werken en 1 dag per week naar school gaan.

Personenwagenbranche

23% van de merkonafhankelijke autobedrijven en 31% van de merkdealers heeft het komende schooljaar (2009-2010) behoefte aan extra personeel. Hiermee daalt de vraag naar nieuw personeel met 3 procentpunten bij merkonafhankelijke autobedrijven en 10% bij merkdealers (zie tabel 9).

Merkdealers van de personenwagenbranche hebben te kampen met een teruglopende omzet als gevolg van dalende verkopen. De laatste cijfers (Vacatureonderzoek 2009) wijzen op een daling van 25% van de verkoop ten opzichte van een jaar geleden. Dat verklaart de terugloop van vacatures in de sales (met name onervaren personeel) en geeft aan waarom bedrijven terughoudender zijn in het aanbieden van vacatures voor de werkplaats.

De daling van het aantal vacatures is bij merkonafhankelijke autobedrijven lager dan bij merkdealers. Over het algemeen stellen consumenten de koop van een nieuwe auto uit en is er juist sprake van een toename aan onderhoud, waardoor er bij met name merkonafhankelijke autobedrijven sprake is van voldoende werk of zelfs een toename van werk in de werkplaats.

Bedrijfswagenbranche

Momenteel wordt de truckbranche zwaar getroffen door de economische crisis. Het aantal kilometers in het goederenvervoer is landelijk met 20% teruggelopen en deze daling treft de truckbranche direct. Zowel de verkoop van nieuwe trucks als het onderhoud aan bestaande trucks loopt terug. Dit zorgt bij bedrijven voor een daling van het aantal vacatures. Namelijk, 29% van de ondervraagde truckbedrijven heeft komend schooljaar behoefte aan nieuw personeel, dit is een daling van 35 procentpunten ten opzichte van vorig jaar (zie tabel 9).

Tweewielerbranche (fiets-, bromfiets- en motorfietsbranche)

Ongeveer een kwart van de bedrijven in de tweewielerbranche is komend jaar op zoek naar personeel (zie tabel 9). Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar: 8 procentpunten bij (brom)fietsbedrijven en 10 procentpunten bij motorfietsbedrijven.

Revisiebranche

28% van de ondervraagde revisiebedrijven heeft komend jaar behoefte aan extra personeel. Dit is 15 procentpunten minder dan vorig jaar (zie tabel 9).

4.2 Behoeftte aan vakervaren personeel

Het onderzoek wijst uit dat bedrijven in totaal behoefte hebben aan ca. 1.400 nieuwe vakervaren medewerkers. Wanneer het aantal vacatures met betrekking tot dezelfde functiegroepen van vorig jaar en dit jaar worden vergeleken is er sprake van een daling van 11% (zie tabel 10).

Achtereenvolgend worden de resultaten per deelbranche toegelicht. Voor de onderbouwing van de genoemde percentages per deelbranche/functiegroep wordt verwezen naar tabel 10 en tabel 11.

Personenwagenbranche

- De vraag naar vakervaren autotechnici is met 15% toegenomen ten opzichte van 2008-2009;
- Het aantal vacatures voor vakervaren eerste autotechnici is met 14% gedaald;
- De vraag naar vakervaren technische specialisten is met 70% teruggelopen;
- De vraag naar ervaren receptionisten/serviceadviseurs is met 67% gestegen ten opzichte van vorig jaar.

Bedrijfswagenbranche

- Het aantal vacatures voor vakervaren bedrijfsautotechnici is teruggelopen met 38%;
- Het aantal vacatures voor vakervaren eerste bedrijfsautotechnici is gedaald met 32%;
- De behoefte aan vakervaren technisch specialisten is gelijk gebleven.

Tweewielerbranche (fiets- en bromfietsbranche)

Het aantal vacatures voor ervaren (allround) tweewielers groeit met 15%. Het is duidelijk zichtbaar dat de branche behoefte heeft aan ervaren verkopers/commercieel personeel.

Dit beeld wordt ondersteund door recent onderzoek dat door Innovam is uitgevoerd in opdracht van OOMT.⁵ Uit dit onderzoek komt naar voren dat in de tweewielerbranche behoefte bestaat aan (ervaren) allround tweewielertechnici, een functie waarbij verkoop, technische en bedrijfsondersteunende werkzaamheden worden gecombineerd. Momenteel zijn deze vacatures lastig vervulbaar: vakervaren personeel is nauwelijks te vinden, mede doordat er geen opleidingsmogelijkheden zijn. Echter, dit jaar wordt gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe opleiding op niveau 3, die vanaf het schooljaar 2010-2011 zal starten. Op korte termijn kunnen deze medewerkers dan alleen nog via een BBL-traject in dienst genomen worden. Op de middellange termijn zal het aantal vakervaren medewerkers in de branche toenemen.

Motorfietsbranche

De behoefte aan nieuwe BBL-ers neemt af met 13%. Deze daling heeft te maken met recente ontwikkelingen/reorganisaties in de motorbranche. Er lijkt sprake van een daling van de verkoop, maar niet van de aftersaleswerkzaamheden.

Revisiebranche

28% van de ondervraagde revisiebedrijven heeft komend jaar behoefte aan extra personeel. Dit is 15 procentpunten minder dan vorig jaar. Omdat het aantal bedrijven in de branche gering is, zijn de genoemde aantallen vacatures te gering om te vergelijken met voorgaande jaren.

---

⁵ *Behoefte aan- en werkzaamheden van allround tweewielertechnici (OOMT, 2009).*

In tabel 10 is de behoefte aan nieuwe vakervaren instroom weergegeven, hierbij zijn de cijfers afgezet tegen de behoefte in 2008-2009. Alle genoemde functies met een * zijn nieuwe functiegroepen ten opzichte van vorig jaar en kunnen daarom niet met de cijfers van vorig jaar vergeleken worden.

Tabel 10

Behoefte aan vakervaren medewerkers in het schooljaar 2009-2010 afgezet tegen schooljaar 2008-2009, in absolute aantallen (afgerond) op basis van extrapolatie

	2008-2009	2009-2010	Stijging/daling t.o.v. voorgaand jaar
Assistent Mobiliteitsbranche	60	10	-83%
Autotechnicus	170	195	15%
Eerste Autotechnicus	560	480	-14%
Technisch specialist personenwagens	50	15	-70%
Sales medewerkers personenwagens	110	100	-9%
Sales management personenwagens	10	5	-50%
Bedrijfsautotechnicus	40	25	-38%
Eerste bedrijfsautotechnicus	110	75	-32%
Technisch specialist bedrijfswagens	10	10	0%
Sales bedrijfswagens *		5	
Tweewielermonteur (fiets+bromfiets+allround)	100	115	15%
<i>Fietstechnicus</i>		60	
<i>Bromfietstechnicus</i>		20	
<i>Allround tweewielertechnicus</i>		35	
Sales tweewieler *		60	
Bedrijfsleider tweewielerbedrijf *		10	
Werkplaatschef tweewielerbedrijf *		5	
Motorfietstechnicus (incl. eerste)	40	35	-13%
<i>Motorfietstechnicus</i>		25	
<i>Eerste motorfietstechnicus</i>		10	
Sales motor *		10	
Werkplaatschef motorbedrijf *		5	
Serviceadviseur + receptionist	60	100	67%
Aftersalesmanager *		5	
Vestigingsmanager	10	10	0%
Werkplaatschef	40	40	0%
Magazijnmedewerker *		40	
Magazijnchef *		10	
Revisietechnicus *		25	
<i>Totaal en verschil in vergelijking met dezelfde functiegroepen vorig jaar</i>	1.370	1.215	-11%
<i>Werkelijk totaal (incl. 'nieuwe' functiegroepen t.o.v. vorig jaar)</i>		1.390	

In tabel 11 is het aantal vacatures per deelbranche weergegeven.

Tabel 11

Behoefte aan vakervaren medewerkers in het schooljaar 2009-2010, onderverdeeld naar deelbranche, in absolute aantallen (afgerond) op basis van extrapolatie

	Merkonafhankelijke autobedrijven	Merkealers	Truckbedrijven	Motorbedrijven	Tweewielerbedrijven (bromfiets+ fiets)	Revisiebedrijven	Totaal
Assistent Mobiliteitsbranche		10					10
Autotechnicus	85	110					195
Eerste Autotechnicus	220	260					480
Technisch specialist personenwagens		15					15
Sales medewerkers personenwagens	10	90					100
Sales management personenwagens		5					5
Bedrijfsautotechnicus	5		20				25
Eerste bedrijfsautotechnicus			70			5	75
Technisch specialist bedrijfswagens			10				10
Sales bedrijfswagens			5				5
Tweewielermonteur (fiets+bromfiets+allround)					115		115
<i>Fietstechnicus</i>					60		60
<i>Bromfietstechnicus</i>					20		20
<i>Allround tweewielertechnicus</i>					35		35
Sales tweewieler					60		60
Bedrijfsleider tweewielerbedrijf					10		10
Werkplaatschef tweewielerbedrijf					5		5
<i>Motorfietstechnicus</i>				25			25
<i>Eerste motorfietstechnicus</i>				10			10
Sales motor				10			10
Werkplaatschef motorbedrijf				5			5
Serviceadviseur + receptionist	20	75	5				100
Aftersalesmanager		5	5				10
Vestigingsmanager/bedrijfsleider	10						10
Werkplaatsmanager/werkplaatschef		30	10				40
Magazijnmedewerker	5	20	5	10			40
Magazijnchef		10	5				15
Revisietechnicus						25	25

4.3 Behoeftte aan BBL-ers

Het onderzoek wijst uit dat bedrijven behoefte hebben aan ruim 1.400 nieuwe BBL-ers.⁶ Wanneer het aantal BBL-vacatures voor dezelfde functiegroepen van vorig jaar en dit jaar worden vergeleken is er sprake van een daling van 31% (zie tabel 12).

Achtereenvolgend worden de resultaten per deelbranche toegelicht. Voor de onderbouwing van de genoemde percentages per deelbranche/functiegroep wordt verwezen naar tabel 12 en tabel 13.

Personenwagenbranche

- De vraag naar nieuwe BBL-ers voor de functie van autotechnicus is gedaald met 16%;
- Er is sprake van een zeer grote daling (46%) van het aantal nieuwe leerwerkplekken voor eerste autotechnici;
- De vraag naar nieuwe technisch specialisten in opleiding is gedaald met 50%;
- De vraag naar receptionisten/serviceadviseurs dat via een BBL-traject wordt opgeleid daalt met 50%.

Bedrijfswagenbranche

- Het aantal nieuwe leerwerkplekken voor BBL-ers bedrijfsautotechniek is gedaald met 31%;
- De vraag naar leerwerkplekken voor eerste bedrijfsautotechnici is gedaald met 43%;
- De behoefte aan nieuwe BBL-ers die opgeleid worden tot technisch specialist is gedaald met 50%;

Tweewielerbranche (fiets- en bromfiets)

De behoefte aan BBL-ers tweewielertechniek daalt met 22%. Dit is met name te wijten aan het feit dat in de tweewielerbranche momenteel alleen opgeleid kan worden tot en met niveau twee en bedrijven juist behoefte hebben aan hoger geschoold personeel (niveau 3). Echter, dit jaar wordt gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe opleiding op niveau 3, die vanaf het schooljaar 2010-2011 zal starten.

Motorfietsbranche

De behoefte aan BBL-ers motorfietstechniek neemt af met 13%.

Revisiebranche

Voor de revisiebranche kunnen alleen uitspraken op brancheniveau worden gedaan. Verdere specificering en vergelijking op grond van functiegroepen is niet mogelijk.

In tabel 12 is de behoefte aan nieuwe BBL-ers weergegeven, hierbij zijn de cijfers afgezet tegen de behoefte in 2008-2009. Alle genoemde functies met een * zijn nieuwe functiegroepen ten opzichte van het voorgaande jaar en kunnen daarom niet met cijfers van vorig jaar vergeleken worden.

---

⁶ Het betreft leerwerkplekken voor nieuwe medewerkers en niet voor doorstromend zittend personeel. Het aantal beschikbare leerwerkplekken voor zittend personeel wordt toegelicht in 4.4.

Tabel 12

Behoefte aan BBL-ers in het schooljaar 2009-2010 afgezet tegen schooljaar 2008-2009, in absolute aantallen (afgerond) op basis van extrapolatie

	2008-2009	2009-2010	Stijging/daling t.o.v. voorgaand jaar
Assistent Mobiliteitsbranche	20	5	-75%
Autotechnicus	670	560	-16%
Eerste Autotechnicus	480	260	-46%
Technisch specialist personenwagens	20	10	-50%
Sales medewerkers personenwagens *	150	40	-73%
Sales management personenwagens *			
Bedrijfsautotechnicus ⁷	210	145	-31%
Eerste bedrijfsautotechnicus ⁸	150	85	-43%
Technisch specialist bedrijfswagens ⁹	10	5	-50%
Sales bedrijfswagens *			
Tweewielermonteur (fiets+bromfiets+allround)	250	195	-22%
<i>Fietstechnicus</i>		175	
<i>Bromfietstechnicus</i>		10	
<i>Allround tweewielertechnicus *</i>		10	
Sales tweewieler *		15	
Bedrijfsleider tweewielerbedrijf *		5	
Werkplaatschef tweewielerbedrijf *			
Motorfietstechnicus (incl. eerste)	40	35	-13%
<i>Motorfietstechnicus</i>		30	
<i>Eerste motorfietstechnicus</i>		5	
Sales motor *		5	
Werkplaatschef motorbedrijf *			
Serviceadviseur + receptionist	70	35	-50%
Aftersalesmanager *			
Vestigingsmanager	5		-100%
Werkplaatschef	5	5	0%
Magazijnmedewerker *		20	
Magazijnchef *			
Revisietechnicus *		10	
<i>Totaal en verschil in vergelijking met dezelfde functiegroepen vorig jaar</i>	2.080	1.380	-34%
<i>Werkelijk totaal (incl. 'nieuwe' functiegroepen t.o.v. vorig jaar)</i>	2.080	1.435	-31%

⁷ Opmerking BBL bedrijfswagens: Een groot deel van de BBL-leerlingen (met name niveau 2 en 3) bedrijfsautotechniek is werkzaam in dienst van defensie. Omdat de BBL-vacatures van truckbedrijven en defensie de afgelopen jaren bij elkaar zijn opgeteld, is ook dit jaar een schatting gemaakt voor het aantal leerlingen inclusief defensie. Deze keuze is destijds gemaakt om prognoses te maken voor de totale groep BBL-ers die instroomt in de BBL-opleiding. Was defensie niet meegenomen, dan zou er een groot verschil ontstaan zijn tussen de verwachte instroom (Vacatureonderzoek) en de daadwerkelijke instroom (CFI-cijfers). Dit jaar is daarom de vraag per deelbranche in een aparte tabel meegenomen (tabel 13). Op die manier is te zien hoe groot de vacaturevraag is vanuit truckbedrijven, exclusief defensie.

⁸ Idem

⁹ Idem

In tabel 13 is het aantal vacatures per deelbranche weergegeven. Alle genoemde functies met een * zijn nieuwe functie-groepen ten opzichte van het voorgaande jaar en kunnen daarom niet met cijfers van vorig jaar vergeleken worden.

Tabel 13

Behoefte aan BBL-ers in het schooljaar 2009-2010, onderverdeeld naar deelbranche, in absolute aantallen (afgerond) op basis van extrapolatie

	Merkonafhankelijke autobedrijven	Merkdealers	Truckbedrijven	Motorbedrijven	Tweewielerbedrijven (bromfiets+ fiets)	Revisiebedrijven	Totaal
Assistent Mobiliteitsbranche		5					5
Autotechnicus	310	250					560
Eerste Autotechnicus	155	100				5	260
Technisch specialist personenwagens	5	5					10
Sales medewerkers personenwagens *	10	30					40
Sales management personenwagens *							
Bedrijfsautotechnicus ¹⁰			50				50
Eerste bedrijfsautotechnicus ¹¹			25			5	30
Technisch specialist bedrijfswagens ¹²			5				5
Sales bedrijfswagens *							
Tweewielermonteur (fiets+bromfiets+allround)							195
<i>Fietstechnicus</i>				5	170		175
<i>Bromfietstechnicus</i>					10		10
<i>Allround tweewielertechnicus *</i>					10		10
Sales tweewieler *					15		15
Bedrijfsleider tweewielerbedrijf *					5		5
Werkplaatschef tweewielerbedrijf *							
Motorfietstechnicus				25		5	30
Eerste motorfietstechnicus				5			5
Sales motor *				5			5
Werkplaatschef motorbedrijf *							
Serviceadviseur + receptionist	15	15				5	35
Aftersalesmanager *							
Vestigingsmanager							
Werkplaatschef		5					5
Magazijnmedewerker *		15	5				20
Magazijnchef *							
Revisietechnicus *						10	10

¹⁰ Opmerking BBL bedrijfswagens: De aantallen zijn exclusief inschrijvingen bij defensie. Zie ook de opmerking bij 7.

¹¹ Idem

¹² Idem

4.4 Bijscholen van zittend personeel via een BBL-traject

Bedrijven verwachten dat in het schooljaar 2009-2010 1.955 zittende werknemers een BBL-opleiding gaan volgen. Dit is 24% minder dan een jaar geleden.¹³

Binnen de personenwagenbranche is een duidelijke verschuiving in niveau zichtbaar. In het schooljaar 2008-2009 werd door bedrijven aangegeven dat autotechnici voornamelijk opgeschoold werden naar niveau 3. In het schooljaar 2009-2010 neemt het aantal niveau-3 autotechnici ten opzichte van het jaar ervoor af met ca. 50%. Daarentegen worden er meer zittende werknemers opgeschoold naar niveau 2 (deze werknemers zijn bijvoorbeeld eerder ingestroomd als assistent of waren nog niet gekwalificeerd). Ook het aantal werknemers dat een BBL-opleiding tot technisch specialist personen- of bedrijfswagens gaat volgen, neemt het komende jaar naar verwachting duidelijk toe. Mogelijke verklaringen voor het teruglopen van het opscholen tot eerste autotechnicus zijn:

- Een groot aantal werknemers is vorig jaar gestart met de opleiding tot eerste autotechnicus waardoor de behoefte dit jaar minder groot is;
- Er worden dit jaar meer assistenten of niet-gekwalificeerd personeel bijgeschoold tot autotechnicus;
- Er worden dit jaar meer (eerste) autotechnici bijgeschoold tot technisch specialist. Dit laatste lijkt met name bij de bedrijfswagens het geval.

In tabel 14 is de bijscholing van zittend personeel via een BBL-traject weergegeven.

Tabel 14

Bijscholing van zittend personeel via BBL-traject (afgerond)

	2008-2009	2009-2010	Stijging/daling t.o.v. voorgaand jaar
Assistent Mobiliteitsbranche	70	-	-
Autotechnicus	390	555	42%
Eerste Autotechnicus	1.110	550	-50%
Technisch specialist personenwagens	160	325	103%
Bedrijfsautotechnicus	190	130	-32%
Eerste bedrijfsautotechnicus	210	115	-45%
Technisch specialist bedrijfswagens	30	150	500%
Tweewielermonteur	220	75	-66%
Motorfietstechnicus	100	25	-75%
Sales medewerker	10	-	-
Sales management	5	-	-
Serviceadviseur	75	-	-
Vestigingsmanager	5	30	600%
Werkplaatschef	5	-	-
<i>Totaal</i>	<i>2.580</i>	<i>1.955</i>	<i>-24%</i>

¹³ Hierbij dient opgemerkt te worden dat vorig jaar, zeker in vergelijking tot het jaar ervoor, een grote groei van bijscholingsactiviteiten werd verwacht door de onderzochte bedrijven. Met name het aantal eerste autotechnici dat vorig jaar bijgeschoold zou gaan worden, was explosief gegroeid.

5. Inkrimping van het personeelsbestand

Naast de behoefte aan nieuw personeel is bedrijven gevraagd of zij te maken hebben (gehad) met vertrek van personeel uit de organisatie. Hierbij gaat het om mensen die vrijwillig of gedwongen zijn vertrokken. Daarnaast wordt ook vooruitgekeken en is aan bedrijven gevraagd of zij verwachten dat het komende schooljaar personeel moet vertrekken/bestaande contracten niet verlengd kunnen worden. In dit hoofdstuk komen aan bod:

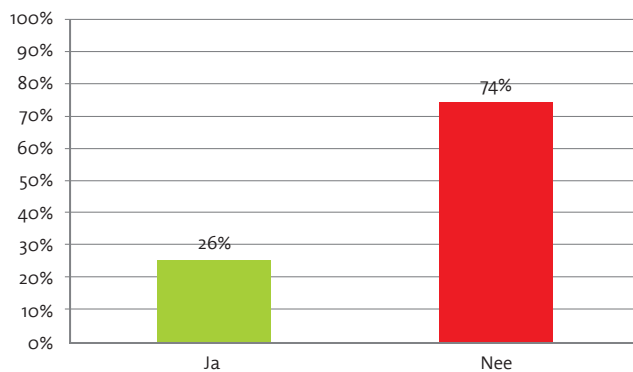
- Vrijwillige en gedwongen inkrimping van het personeelsbestand in het schooljaar 2008-2009, onderverdeeld naar vrijwillig en gedwongen vertrek van vakervaren werknemers en BBL-ers;
- Prognose inkrimping van het personeelsbestand in het schooljaar 2009-2010, onderverdeeld naar vertrek van vakervaren werknemers en BBL-ers.

5.1 Vrijwillige en gedwongen inkrimping van het personeelsbestand in het schooljaar 2008-2009

Ruim een kwart (26%) van de bedrijven geeft aan dat er in het afgelopen jaar mensen vrijwillig of gedwongen vertrokken zijn uit de organisatie (zie figuur 24).

Figuur 24

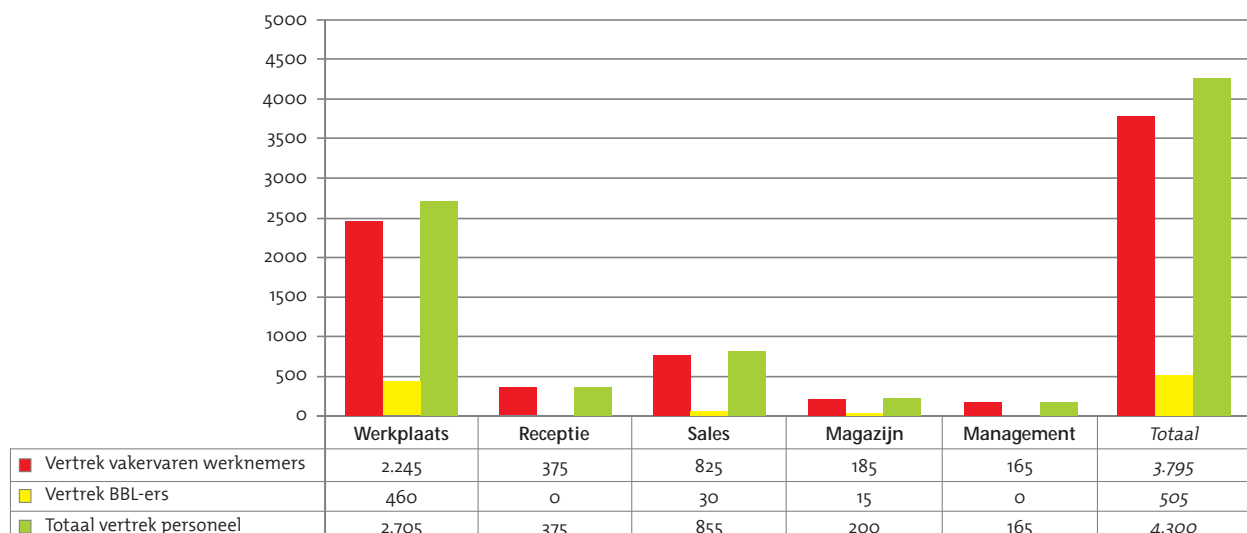
Mate waarin bedrijven het afgelopen jaar hebben moeten krimpen (n = 2.649)

In de onderstaande figuur is weergegeven hoeveel vakervaren medewerkers en BBL-ers er afgelopen schooljaar hun organisatie vrijwillig of gedwongen hebben (moeten) verlaten. In totaal zijn dit 4.300 werknemers.

Figuur 25

Vrijwillig en gedwongen vertrek van personeel in het schooljaar 2008-2009

5.1.1 Vrijwillig en gedwongen vertrek van vakervaren werknemers in het schooljaar 2008-2009

In de onderstaande tabel is weergegeven hoeveel vakervaren medewerkers, onderverdeeld naar type bedrijf, er het afgelopen schooljaar de organisatie vrijwillig of gedwongen hebben (moeten) verlaten. In totaal zijn dit bijna 3.800 werknemers. Het betreft met name werknemers die werkzaam waren in de werkplaats en sales.

Tabel 15

Totaal aantal vakervaren werknemers die zijn vertrokken/moeten vertrekken uit de organisatie het afgelopen schooljaar (2008-2009), per deelbranche en per bedrijfsonderdeel, in absolute aantallen

	Werkplaats	Receptie	Sales	Magazijn	Management	Totaal
Merkonafhankelijke autobedrijven	525	65	65	10	30	695
Merkdealers	1135	260	620	120	90	2.225
Truckbedrijven (dealers, merk-onafhankelijk en transportbedrijven met werkplaats)	265	25	50	30	20	390
Motorbedrijven	210	5	50	0	10	275
Tweewielerbedrijven (bromfietsen en fietsen)	60	10	30	10	10	120
Revisiebedrijven	50	10	10	15	5	90
<i>Totaal</i>	<i>2.245</i>	<i>375</i>	<i>825</i>	<i>185</i>	<i>165</i>	<i>3.795</i>

Redenen vertrek

De belangrijkste reden waarom vakervaren werknemers in de werkplaats de organisatie het afgelopen jaar hebben verlaten, is vrijwillig vertrek (56%). In 14% van de gevallen was er sprake van slecht functioneren en in nog eens 14% van de gevallen was het teruglopen van de werkzaamheden de belangrijkste reden.

Het vertrek van de vakervaren werknemers bij de receptie, sales en magazijn heeft vooral te maken met vrijwillig vertrek (resp. 39%, 36% en 35%) en teruglopende werkzaamheden (resp. 32%, 34% en 31%). Binnen het management vertrekken vakervaren krachten voornamelijk als gevolg van teruglopende werkzaamheden (36%) en op vrijwillige basis (28%).

In de onderstaande tabel worden de oorzaken voor vrijwillig of gedwongen vertrek per bedrijfsonderdeel weergegeven.

Tabel 16

Redenen voor vertrek van vakervaren medewerker(s) het afgelopen schooljaar (2008-2009), onderverdeeld naar bedrijfsonderdeel, in absolute aantallen en %

	Werkplaats		Receptie		Sales		Magazijn		Management	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Teruglopen van werkzaamheden	67	14	30	32	55	34	16	31	14	36
Vrijwillig vertrek	264	56	36	39	59	36	18	35	11	28
Pensioen	29	6	5	5	9	6	7	14	3	8
Slecht functionerende medewerker	68	14	12	13	16	10	8	16	4	10
Combinatie van factoren	46	10	10	11	23	14	2	4	7	18
<i>Totaal</i>	<i>474</i>	<i>100</i>	<i>93</i>	<i>100</i>	<i>162</i>	<i>100</i>	<i>51</i>	<i>100</i>	<i>39</i>	<i>100</i>

5.1.2 Vrijwillig en gedwongen vertrek van BBL-ers in het schooljaar 2008-2009

In de navolgende tabel is weergegeven hoeveel BBL-ers, onderverdeeld naar type bedrijf, er het afgelopen schooljaar hun organisatie vrijwillig of gedwongen hebben (moeten) verlaten. In totaal zijn dit circa 500 BBL-ers. Het betreft met name BBL-ers die werkzaam waren in de werkplaats.

Tabel 17

Totaal aantal BBL-ers die zijn vertrokken/moesten vertrekken uit de organisatie het afgelopen schooljaar (2008-2009), onderverdeeld naar bedrijfs onderdeel, in absolute aantallen

	Werkplaats	Receptie	Sales	Magazijn	Management	Totaal
Merkonafhankelijke autobedrijven	165	0	0	0	0	165
Merkdealers	180	0	20	10	0	210
Truckbedrijven (dealers, merk-onafhankelijk en transportbedrijven met werkplaats)	60	0	5	5	0	70
Motorbedrijven	20	0	0	0	0	20
Tweewielerbedrijven (bromfietsen en fietsen)	35	0	5	0	0	40
Revisiebedrijven	0	0	0	0	0	0
<i>Totaal</i>	<i>460</i>	<i>0</i>	<i>30</i>	<i>15</i>	<i>0</i>	<i>505</i>

Redenen vertrek

- De belangrijkste reden waarom BBL-ers die in de werkplaats werkzaam waren, de organisatie het afgelopen jaar hebben verlaten, is slecht functioneren (47%). Bijna een kwart vertrok vrijwillig (23%) en in 15% van de gevallen was er sprake van teruglopende werkzaamheden;
- De aantallen BBL-ers die uit de sales en het magazijn vertrokken zijn, zijn te klein om over te rapporteren.

In de onderstaande tabel worden de oorzaken voor vrijwillig of gedwongen vertrek per bedrijfs onderdeel weergegeven.

Tabel 18

Redenen voor vertrek van vakervaren BBL-ers het afgelopen schooljaar (2008-2009), onderverdeeld naar bedrijfs onderdeel, in absolute aantallen en %

	Werkplaats		Receptie		Sales		Magazijn		Management	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Teruglopen van werkzaamheden	17	15	0	0	2	25	1	33	0	0
Vrijwillig vertrek	27	23	0	0	3	38	0	0	0	0
Gediplomeerd	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Slechte ervaring bij opleiden leerling	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Slecht functionerende medewerker	55	47	0	0	2	25	2	67	0	0
Combinatie van factoren	11	9	0	0	1	12	0	0	0	0
<i>Totaal</i>	<i>116</i>	<i>100</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>8</i>	<i>100</i>	<i>3</i>	<i>100</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

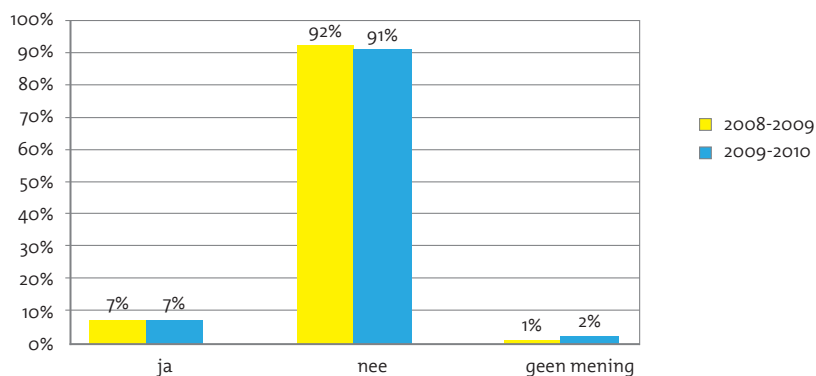
5.2 Prognose inkrimping van het personeelsbestand in het schooljaar 2009-2010

7% van de onderzochte bedrijven verwacht dat in het schooljaar 2009-2010 personeel moet vertrekken of bestaande contracten niet verlengd kunnen worden. Dit percentage komt overeen met de cijfers van vorig jaar. In figuur 26 wordt dit weergegeven. In totaal gaat het om circa 840 werknemers die het komende jaar de organisatie moet verlaten. De werkplaats en de sales zijn de bedrijfsonderdelen waar naar verwachting de meeste werknemers het komende jaar moeten vertrekken (zie figuur 27).

Opvallend is dat 17% van de truckdealers dit jaar verwacht dat personeel moet vertrekken of bestaande contracten niet verlengd kunnen worden, vorig jaar was 5% van de onderzochte truckdealers deze mening toegedaan. Daarnaast verwachten de revisiebedrijven in grotere mate dat het komende schooljaar mensen (moeten) vertrekken (zie tabel 19).

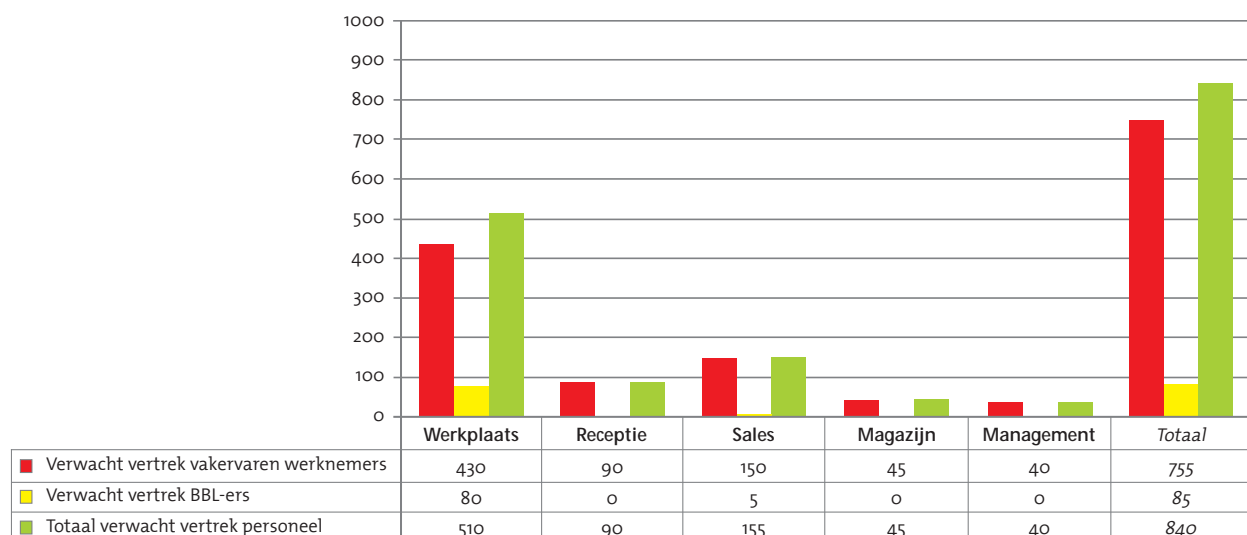
Figuur 26

Mate waarin bedrijven verwachten in te moeten krimpen qua personeel in % (n = 2.649)

Figuur 27

Verwachte inkrimping van het personeelsbestand in het schooljaar 2009-2010 per bedrijfsonderdeel

Tabel 19

Inkrimping van het personeelsbestand in het schooljaar 2009-2010 en 2008-2009, onderverdeeld naar deelbranche, in %

Er moeten mensen vertrekken uit onze organisatie of kunnen bestaande contracten niet verlengen	Ja		Nee		Weet niet/geen mening	
	2009-2010	2008-2009	2009-2010	2008-2009	2009-2010	2008-2009
Merkonafhankelijke autobedrijven	3%	5%	96%	94%	1%	1%
Merkdealers	10%	10%	86%	88%	4%	2%
Truckbedrijven (dealers, merk-onafhankelijk en transportbedrijven met werkplaats)	17%	5%	79%	93%	4%	2%
Motorbedrijven	8%	5%	91%	94%	1%	1%
Tweewielerbedrijven (bromfietsen en fietsen)	3%	6%	96%	92%	1%	2%
Revisiebedrijven	5%	11%	94%	89%	1%	0%
<i>Totaal</i>	7%	7%	91%	92%	2%	1%

5.2.1 Prognose vertrek van vakervaren werknemers in het schooljaar 2009-2010

In de onderstaande tabel is weergegeven hoeveel vakervaren medewerkers, onderverdeeld naar type bedrijf, er het komende schooljaar de organisatie waarschijnlijk moeten verlaten. In totaal gaat het om ca. 750 vakervaren werknemers.

Tabel 20

Prognose inkrimping vakervaren personeel schooljaar 2009-2010, onderverdeeld naar deelbranche en bedrijfs onderdeel, in absolute aantallen

	Werkplaats	Receptie	Sales	Magazijn	Management	Totaal
Merkonafhankelijke autobedrijven	80	10	10	0	5	105
Merkdealers	190	50	110	35	15	400
Truckbedrijven (dealers, merk-onafhankelijk en transportbedrijven met werkplaats)	115	20	20	10	15	180
Motorbedrijven	15	0	5	0	5	25
Tweewielerbedrijven (bromfietsen en fietsen)	25	5	5	0	0	35
Revisiebedrijven	5	5	0	0	0	10
<i>Totaal</i>	430	90	150	45	40	755

Redenen vertrek

- De redenen die genoemd worden voor het vertrek van vakervaren werknemers uit de werkplaats het komende schooljaar, zijn: teruglopende werkzaamheden (48%), pensioen (21%) en vrijwillig vertrek (16%).
- Ook bij de andere afdelingen wordt het teruglopen van werkzaamheden als belangrijkste reden genoemd (receptie: 54%, sales: 67%, magazijn: 56%).

In de navolgende tabel wordt dit weergegeven.

Tabel 21

Redenen voor vertrek van vakervaren medewerkers(s) het komende schooljaar (2009-2010), onderverdeeld naar bedrijfs onderdeel, in absolute aantallen en %

	Werkplaats		Receptie		Sales		Magazijn		Management	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Teruglopen van werkzaamheden	45	48	14	54	26	67	9	56	6	60
Vrijwillig vertrek	15	16	2	8	5	13	2	13	0	0
Pensioen	20	21	6	23	1	2	2	12	1	10
Slecht functionerende medewerker	8	9	2	8	4	10	2	13	0	0
Combinatie van factoren	6	6	2	7	3	8	1	6	3	30
<i>Totaal</i>	<i>94</i>	<i>100</i>	<i>26</i>	<i>100</i>	<i>39</i>	<i>100</i>	<i>16</i>	<i>100</i>	<i>10</i>	<i>100</i>

5.2.2 Prognose vertrek van BBL-ers in het schooljaar 2009-2010

In de navolgende tabel is weergegeven hoeveel BBL-ers, onderverdeeld naar type bedrijf, er het komende schooljaar de organisatie waarschijnlijk moeten verlaten. In totaal gaat het om circa 80 BBL-ers.

Tabel 22

Prognose inkrimping BBL-ers schooljaar 2009-2010, onderverdeeld naar deelbranche en bedrijfs onderdeel, in absolute aantallen

	Werkplaats	Receptie	Sales	Magazijn	Management	Totaal
Merkonafhankelijke autobedrijven	30	-	-	-	-	30
Merkdealers	25	-	5	-	-	30
Truckbedrijven (dealers, merk-onafhankelijk en transportbedrijven met werkplaats)	20	-	-	-	-	20
Motorbedrijven	5	-	-	-	-	5
Tweewielerbedrijven (bromfietsen en fietsen)	-	-	-	-	-	-
Revisiebedrijven	-	-	-	-	-	-
<i>Totaal</i>	<i>80</i>	<i>-</i>	<i>5</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>80</i>

Redenen vertrek

De belangrijkste reden voor het vertrek van BBL-ers uit de werkplaats het komende schooljaar is het teruglopen van werkzaamheden (39%) of een slecht functionerende medewerker (32%). In tabel 23 wordt dit weergegeven.

Tabel 23

Redenen voor vertrek van BBL-er(s) het komende schooljaar (2009-2010), onderverdeeld naar bedrijfsonderdeel, in absolute aantallen en %

	Werkplaats	
	n	%
Teruglopen van werkzaamheden	11	39
Vrijwillig vertrek	6	21
Gediplomeerd	1	4
Slechte ervaring bij opleiden leerling	0	0
Slecht functionerende medewerker	9	32
Combinatie van factoren	1	4
<i>Totaal</i>	<i>28</i>	<i>100</i>

6. Conclusies: vraag en aanbod in de mobiliteitsbranche

Met behulp van de vraag van bedrijven (hoofdstuk 4) en de actuele onderwijsaantallen (hoofdstuk 2) is het mogelijk om vraag en aanbod tegen elkaar af te zetten. In dit laatste hoofdstuk worden op basis van de confrontatie van vraag en aanbod conclusies getrokken met betrekking tot het arbeidsmarktperspectief en BPV-perspectief in de mobiliteitsbranche.

6.1 Vraag vs aanbod in de mobiliteitsbranche

In tabel 24 zijn de vraag van bedrijven en het aanbod van leerlingen tegen elkaar afgezet. In kolom 1 is de behoefte aan vakervaren medewerkers weergegeven, in kolom 2 de behoefte aan startende BBL-ers en in kolom 3 de behoefte aan het bijscholen van zittende werknemers via een BBL-traject. De behoefte aan startende BBL-ers en de behoefte aan het bijscholen van zittende werknemers zijn bij elkaar opgeteld om de potentiële instroom in de opleidingen te kunnen schatten. Dit is weergegeven in kolom 5.

Vervolgens is het geschatte aantal BBL-ers weergegeven dat dit jaar is ingestroomd (kolom 6). Deze schatting is gebaseerd op de onderwijscijfers die door ROC's zijn aangeleverd. Het zijn geen harde feiten maar prognoses. Op basis van de instroomcijfers kan vergeleken worden in hoeverre de vraag van bedrijven zich verhoudt tot het aanbod (instroom) van BBL-ers. Hierbij dient opgemerkt te worden dat op het moment van onderzoek BBL-ers ingeschreven staan, maar niet per definitie een leerbedrijf, oftewel arbeidsplaats, gevonden hebben.

Maar naast de groep BBL-ers volgt ook een (grote) groep BOL-leerlingen een opleiding voor een beroep in de mobiliteitsbranche. Ook deze leerlingen moeten betrokken worden wanneer vraag en aanbod tegen elkaar worden afgezet. Daarom is in kolom 7 het aantal geschatte BOL-deelnemers weergegeven dat zich in het laatste jaar van de opleiding bevindt. Een groot aantal van deze leerlingen komt aan het einde van dit schooljaar vrij op de arbeidsmarkt.

Tabel 24
Vraag vs aanbod

Kwalificatie	Behoefte van bedrijven				Instroom opleidingen (cijfers ROC's MVT)	
	Vakervaren medewerkers	Startende BBL-ers	Bijscholen zittend personeel via BBL-traject	Totaal behoefte BBL-ers	Geschatte instroom BBL-ers leerjaar 1 schooljaar 09-10	Geschat aantal BOL-leerlingen in laatste leerjaar
Revisietechnicus *	25	10		10	<5	
Assistent Mobiliteitsbranche	10	5		5	150-200	295
Autotechnicus	195	560	555	1.115	1.075-1.125	1.000-1.050
Eerste Autotechnicus	480	260	550	810	1.000-1.050	25-50
Technisch specialist personenwagens	15	10	325	335	300-350	325-375
Bedrijfsautotechnicus	25	145	130	275	275-325	25-50
Eerste bedrijfsautotechnicus	75	85	115	200	300-350	<10
Technisch specialist bedrijfswagens	10	5	150	155	50-75	<10
Tweewielermonteur	115	195	75	270	250-300	<10
Motorfietstechnicus	30	30	25	55	75-100	<10
Eerste Motorfietstechnicus	5	5		5	25-50	<10
Sales medewerker	100	40		40		
Sales management	10			0		75-100
Serviceadviseur	100	35		35	0-15	75-100
Vestigingsmanager	10		30	30	0-15	175-225
Werkplaatschef	40	5		5	25-50	250-300
	1.245	1.390	1.955	3.345		
Onderverdeling BBL-ers eerste leerjaar		42%	58%	100%		

6.2 Crisis leidt tot daling van vacatures, leerwerkplekken en bijscholingsactiviteiten

De recente kredietcrisis heeft de autobranche hard geraakt. Er is ten opzichte van voorgaande jaren een forse daling van het aantal vacatures voor vakervaren personeel en BPV-plaatsen voor BBL-ers.

De behoefte aan personeel (vakervaren en BBL-ers) en de mate waarin bedrijven van plan waren om zittend personeel bij te scholen, stond centraal in het Vacatureonderzoek 2009 (Innovam, 2009). Het onderzoek is in de maanden juni en juli 2009 uitgevoerd onder 2.650 bedrijven in de mobiliteitsbranche. Uit het onderzoek bleek dat het aantal beschikbare BPV-plekken met maximaal 34% kon teruglopen. Maar ook de vacatures voor vakervaren personeel (-11%) en bijscholingsactiviteiten van zittend personeel (-24%) zouden fors dalen. Dit was het directe gevolg van de economische crisis die de mobiliteitsbranche momenteel hard raakt.

De cijfers uit het Vacatureonderzoek hadden een belangrijke signaalfunctie, want er was in juli 2009 nog geen zicht op de daadwerkelijke instroom van BBL-ers in het schooljaar 2009-2010. Om inzicht te krijgen in de daadwerkelijke instroom van BBL-ers, zijn na 1 oktober de onderwijscijfers bij ROC's met een opleiding Motorvoertuigentechniek geïnventariseerd. Op die manier wordt inzichtelijk in welke mate de resultaten uit het Vacatureonderzoek realiteit zijn geworden. In onderstaand overzicht zijn de gegevens naast elkaar gepresenteerd.

	Prognose juli 2009		Situatie december 2009	
	In %	In abs. aantallen	In %	In abs. aantallen
Beschikbare leerwerkplekken voor starters (BBL, leerjaar 1) t.o.v. vorig schooljaar	-34%	1.400	-12 / -23%	1.500-1.675
Bijscholen zittend personeel via BBL-traject t.o.v. vorig schooljaar	-24%	1.955	-11 / -22%	2.000-2.300
Vacatures voor vakervaren personeel t.o.v. vorig schooljaar	-11%	1.400		

6.2.1 Situatie in de personenwagenbranche

23% van de merkonafhankelijke autobedrijven en 31% van de merkdealers gaf in juli 2009 aan behoefte te hebben aan extra personeel. Dit is een daling van respectievelijk 3 en 10 procentpunten ten opzichte van vorig jaar.

Autotechnicus (niveau 2)

- De behoefte aan vakervaren autotechnici neemt met 15% ten opzichte van vorig schooljaar. In totaal gaat het om 195 vacatures;
- De vraag naar nieuwe BBL-ers zou, op basis van de resultaten van het Vacatureonderzoek, dalen met 16%. De behoefte aan bijscholing van zittende werknemers via een BBL-traject zou met 42% stijgen ten opzichte van voorgaand jaar, in totaal gaat het om 555 werknemers;
- Er zijn in het schooljaar 2009-2010 ca. 1.050 tot 1.025 BBL-ers in de opleiding autotechnicus ingestroomd (starters en zittend personeel). Dit aantal komt grotendeels overeen met de resultaten van het Vacatureonderzoek in juli 2009.

Eerste autotechnicus (niveau 3)

- Het aantal vacatures voor vakervaren eerste autotechnici is gedaald met 14% (480 vacatures);
- Op basis van het Vacatureonderzoek zou er sprake zijn van een grote daling (-46%) van het aantal nieuwe leerwerkplekken en het aantal beschikbare leerwerkplekken voor zittend personeel (-50%). Het aantal beschikbare BPV-plekken was in juli 2009 ca. 810;
- In totaal zijn ca. 1.000 tot 1.050 BBL-ers ingestroomd in de opleiding. Bedrijven hebben meer BPV-plekken aangeboden dan men in juli 2009 van plan was.

Technisch specialist (niveau 4)

- De behoefte aan vakervaren technische specialisten (niveau 4) is met 70% gedaald;
- De vraag naar nieuwe BBL-ers zou op basis van het Vacatureonderzoek dalen met 50%. Het aantal zittende werknemers dat een BBL-opleiding tot technisch specialist zou gaan volgen, zou echter flink stijgen ten opzichte van het schooljaar 2008-2009 (in totaal 325);
- Het aantal BBL-ers dat is ingestroomd in het schooljaar 2009-2010, komt grotendeels overeen met de resultaten van het Vacatureonderzoek.

Serviceadviseurs (niveau 3)

- De vraag naar ervaren receptionisten/serviceadviseurs (in totaal 100) is gestegen ten opzichte van vorig jaar (67%). De behoefte aan nieuwe BBL-ers (in totaal 35) daalt met 50%.

6.2.2 Situatie in de bedrijfswagenbranche

Het aantal kilometers in het goederenvervoer is landelijk sterk teruggelopen en deze daling treft de truckbranche hard. Uit de peiling in juli 2009 bleek dat 29% van de ondervraagde truckbedrijven komend schooljaar behoefte had aan nieuw personeel, dit was een daling van 35 procentpunten ten opzichte van vorig jaar.

Bedrijfsautotechnicus (niveau 2)

- Het aantal vacatures voor vakervaren medewerkers is teruggelopen met 38%, het gaat om ca. 25 vacatures;
- Het aantal BPV-plekken voor startende BBL-ers zou, op basis van het Vacatureonderzoek, met 31% dalen (in totaal gaat het om 145 nieuwe BPV-plekken). Het aantal BPV-plekken voor bijscholing van zittend personeel bedroeg 130;
- Op basis van de instroomcijfers van ROC's blijkt dat in het schooljaar 2009-2010 ca. 275 tot 325 deelnemers zijn gestart met de opleiding. Dit is conform de resultaten van het Vacatureonderzoek.

Eerste bedrijfsautotechnicus (niveau 3)

- Het aantal vacatures voor vakervaren personeel daalt met 32%. Het zijn in totaal 75 vacatures;
- Het aantal beschikbare BPV-plekken zou volgens het Vacatureonderzoek teruggelopen met 43%. Dit zou zorgen voor 85 BPV-plekken voor starters en 115 BPV-plekken voor zittend personeel dat wordt bijgeschoold (in totaal 200 BPV-plekken);
- Op basis van de instroomcijfers van ROC's blijkt dat tussen de 300 en 350 deelnemers zijn gestart met de opleiding bedrijfsautotechnicus. Dit aantal ligt hoger dan de uitgesproken behoefte van bedrijven in de maanden juni en juli 2009.

Technisch specialist bedrijfsauto (niveau 4)

- De behoefte aan vakervaren personeel is gelijk gebleven in vergelijking met vorig jaar.
- De behoefte aan nieuwe BBL-ers zou op basis van het Vacatureonderzoek dalen met 50%. Daarentegen waren veel bedrijven van plan om zittend personeel bij te scholen tot technisch specialist (+500%). In totaal ging het om 155 BPV-plekken;
- Op basis van instroomgegevens van ROC's ligt het aantal BBL-ers dat dit schooljaar is begonnen met de opleiding technisch specialist bedrijfsauto, lager dan de behoefte.

6.2.3 Situatie in de tweewielerbranche (fiets, bromfiets en motorfiets)*(Brom)fiets technici (niveau 2)*

- Het aantal vacatures voor ervaren (allround) tweewielertechnici (niveau 2) groeit met 15%;
- De behoefte aan BBL-ers zou, op basis van Vacatureonderzoek, dalen met 22%, het aantal BPV-plekken ten behoeve van het bijscholen van zittend personeel zou dalen met 66%. Dit is met name te wijten aan de beperkte opleidingsmogelijkheden (tot niveau 2), terwijl bedrijven juist behoefte hebben aan hoger geschoold personeel (niveau 3);
- Op basis van de instroomgegevens van ROC's zijn ca. 250 tot 300 deelnemers gestart met een BBL-opleiding. Dit aantal komt overeen met de uitgesproken behoefte van bedrijven in juli 2009.

(Eerste) Motorfiets technici (niveau 2/3)

- Het aantal vacatures voor vakervaren motorfiets technici (niveau 2 en 3) daalde ten opzichte van vorig jaar met 13%;
- Volgens het Vacatureonderzoek zou de behoefte aan nieuwe BBL-ers afnemen met 13% en de bijscholingsactiviteiten van zittend personeel met 75%. Dit had te maken met recente reorganisaties in de branche;
- Op basis van de instroomgegevens van ROC's ligt het aantal deelnemers dat is ingestroomd, iets hoger dan de uitgesproken behoefte in juli 2009. Het gaat hierbij echter om een verschil van maximaal enkele tientallen.

6.3 Arbeidsmarkt en BPV-perspectief

In de onderstaande tabel is in de 2e en 3e kolom het arbeidsmarktperspectief voor de korte termijn en de verwachting voor de middellange termijn weergegeven. Dit perspectief is een indicatie voor de kans op werk voor gediplomeerd personeel. In de rechterkolommen is het BPV-perspectief op korte- en lange termijn weergegeven. Dit perspectief is een indicatie voor de kans op een leerbaan.

Tabel 25
Arbeidsmarkt- en BPV-perspectief

	Arbeidsmarktperspectief		BPV-perspectief	
	Korte termijn	Middellange termijn (na crisis)	Korte termijn	Middellange termijn (na crisis)
Assistent Mobiliteitsbranche	Slecht	Slecht	Matig	Matig
Autotechnicus	Matig	Ruim voldoende	Matig	Ruim voldoende
Eerste Autotechnicus	Voldoende	Goed	Matig	Goed
Technisch specialist personenwagens	Matig	Goed	Matig	Goed
Bedrijfsautotechnicus	Matig	Ruim voldoende	Matig	Ruim voldoende
Eerste bedrijfsautotechnicus	Matig	Ruim voldoende	Matig	Ruim voldoende
Technisch specialist bedrijfswagens	Matig	Ruim voldoende	Matig	Ruim voldoende
Tweewielermonteur	Ruim voldoende	Ruim voldoende	Ruim voldoende	Ruim voldoende
Motorfietstechnicus	Matig	Voldoende	Matig	Voldoende
Sales medewerker	Matig	Voldoende	Matig	Voldoende
Sales management	Matig	Voldoende	Matig	Voldoende
Serviceadviseur	Voldoende	Ruim voldoende	Matig	Ruim voldoende
Vestigingsmanager	Matig	Voldoende	Matig	Voldoende
Werkplaatschef	Matig	Ruim voldoende	Matig	Voldoende

- Goed
- Ruim voldoende
- Voldoende
- Matig
- Slecht

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording

Doelstelling

Het Vacatureonderzoek omvat meer dan alleen inzicht in vacatures in de mobiliteitsbranche. De doelstelling van het Vacatureonderzoek is vierledig:

- 1 de vraag op de arbeidsmarkt voor het schooljaar 2009-2010. Dit zijn vacatures voor afgestudeerden en BPV-plaatsen voor BBL-ers;
- 2 het stageperspectief en stageaanbod voor BOL-leerlingen (mbo) en vmbo-ers;
- 3 het aantal zittende werknemers dat via een BBL-traject wordt bijgeschoold;
- 4 de inkrimping van het personeelsbestand het afgelopen schooljaar (2008-2009) en de verwachting voor het komende schooljaar (2009-2010).

In dit rapport worden de landelijke cijfers weergegeven.

Onderzoeksvragen

De volgende onderzoeksvragen staan centraal:

- Hoeveel en welke vacatures zijn er voor vakervaren personeel en BBL-ers het komende schooljaar en hoe verhoudt zich dit tot vorig schooljaar?
- Hoeveel en welk type stageplaatsen zijn er komend schooljaar beschikbaar voor leerlingen die een BOL-opleiding of een vmbo-opleiding gaan volgen?
- Hoeveel zittende werknemers gaan het komende schooljaar starten met een BBL-opleiding en welke opleiding is dit?
- Hoeveel werknemers hebben het afgelopen schooljaar vrijwillig of gedwongen de organisatie verlaten en wat waren hiervoor de belangrijkste redenen?
- Hoeveel werknemers moeten naar verwachting het komende schooljaar het bedrijf verlaten en wat zijn de belangrijkste redenen hiervoor?

Doelgroep

De doelgroep van het Vacatureonderzoek zijn bedrijven in de mobiliteitsbranche, namelijk:

- Personenwagenbedrijven (merkdealers en merkonafhankelijke autobedrijven);
- Truckbedrijven (truckdealers, merkonafhankelijke truckbedrijven en transportbedrijven met werkplaats);
- Tweewielerbedrijven (bromfiets- en fietsbedrijven);
- Motorfietsbedrijven;
- Revisiebedrijven.

Werkwijze

- Op basis van de bij Innovam beschikbare gegevens is een bruto steekproefbestand samengesteld waarin ruim 9.000 bedrijven incl. contactgegevens zijn opgenomen. De belangrijkste categorieën van dit bestand zijn: code deelbranche (OOMT/BOVAG), wel/geen leerbedrijf en ROC-regio op basis van vastgestelde postcodegebieden;
- In de periode van woensdag 3 juni tot en met donderdag 2 juli 2009 is een telefonisch onderzoek gehouden onder bedrijven in de mobiliteitsbranche. Het telefonische veldwerk is uitgevoerd van 09.00-17.00 uur tijdens werkdagen door ervaren interviewers.

Respons

De netto respons van het onderzoek is vooraf bepaald. Het netto aantal is dit jaar vastgesteld op 2.650 bedrijven.

De medewerking aan het onderzoek was bijzonder hoog: 83% van de benaderde bedrijven heeft meegewerkt aan het onderzoek. De respons is dit jaar hoger dan voorgaande jaren en maakt duidelijk dat bedrijven het onderzoek belangrijk vinden en daarom hun medewerking verlenen.

In tabel 1 is de netto respons in % van het totaal aantal bedrijven (BOVAG- en OOMT-aangesloten) in de branche weergegeven. In tabel 2 is de verdeling van de netto respons naar deelbranche weergegeven.

Tabel 1

Netto respons in % van totaal aantal bedrijven in de branche

	BOVAG aangesloten bedrijven (bij benadering) *	OOMT aangesloten bedrijven (bij benadering) *	Netto medewerking	% van het totaal aantal bedrijven
Merkdealers	2.800		826	30%
Merkonafhankelijke autobedrijven	3.400		828	24%
<i>Personenwagens</i>		7.650	1.654	22%
Truckdealers	325		159	49%
Merkonafhankelijke truckbedrijven/transportbedrijven met werkplaats			74	
<i>Truckbedrijven</i>		500	233	47%
Tweewielerbedrijven (fiets/bromfiets)	1.400		592	42%
Motorzaken	220		109	50%
<i>Fietsen, bromfietsen en motoren</i>		1.800	701	39%
Revisiebedrijven	75	75	61	81%

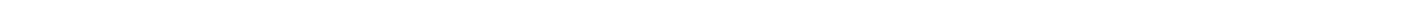
Tabel 2

Netto respons Vacatureonderzoek, onderverdeeld naar deelbranche en wel/geen leerbedrijf

	Erkend leerbedrijf	Geen erkend leerbedrijf	Onbekend	Totaal
Merkonafhankelijk autobedrijf	599	227	0	826
Merkdealer personenwagens	749	74	5	828
<i>Personenwagenbedrijven</i>				
Merkonafhankelijk truckbedrijf	63	11	0	74
Truckdealer	140	17	2	159
<i>Truckbedrijven</i>				
Tweewielerbedrijf (fiets en bromfiets)	384	206	2	592
Motorbedrijf	77	32	0	109
Revisiebedrijf	40	21	0	61
<i>Netto steekproef: totaal gebeld</i>	2.052	588	9	2.649

Innovam Groep Nieuwegein
Structuurbaan 2, 8 en 19

Postbus 2360
3430 DV Nieuwegein

T (030) 608 77 77
F (030) 608 77 00
E onderzoek@innovam.nl
I www.innovam.nl